

AZ
ÖRÖKIMÁDÁS
KÜLÖNSZÁMA

1853 június 7 — 1920 november 20.

KÁNTOR KÁROLY
EMLÉKÉNEK

KIADJA A KÖZPONTI OLTÁREGYESÜLET

Budapest, IX., Üllői-út 77.

24-5

8171

KÁNTER KÁROLYRÓL.

KÁNTER Károly legbuzgóbb papjaim közé tartozott. Buzgósa-
ga nemcsak az esztergomi főegyházmegyében volt ismeretes, ha-
nem az egész országban. Buzgósa-
ga az Oltáriszentségből táp-
lálkozott. A «mysterium fidei»-nek, hitünk eme fölséges nagy
titkának szentelte minden gondolatát, vágyát, egész tevékenységét. Ez
adott neki erőt, hogy egészségében már megtörve még résztvehetett az
eucharisztikus gyűlés tanácskozásain. Mélységes részvétellel néztem őt ott
az elnöki emelvényen. Lázban égő arca, tűzben villogó szemei elárulták
testi szenvedéseit, de lelki örömeit is. Látni lehetett rajta, mennyire örült,
hogy a hosszú időn át ápolt eucharisztikus vetés mily nemes gyümölcsöt
terem. Maga a jelenléte többet tesz egy lelkesítő beszédnél.

Néhány nap mulva már a szanatorium kórágán találkoztam vele.
A facies hypocraticán meg lehetett látni, hogy az áldozatos élet földi
pályájának végére érkezett. Tisztában volt helyzetével. Tekintete az előtte
lévő kereszten és Jézus szentséges Szívén függött. A kezemre nyomott
csók búcsucsókja volt főpásztorától és a földi élettől. Néhány nap mulva
kilehelte nemes lelkét s megtért Jézusához, akit annyira szeretett. De
mindenkori főpásztorát is féltő szeretettel vette körül. Végrendeletén
fölül utolsó akaratarára vonatkozólag még különféle utasításokkal látta el
káplánjait. Ezekben azt is meghagyja, biztosítsák főpásztorát mindenkori
hűségéről, szeretetéről és ragaszkodásáról. *Qualis vita, mors est ita.*
Aminő volt élete, olyan volt a halála. Szent volt és hisszük, hogy a
szentek közé költözött. Épülünk rajta és tanuljunk tőle, mert *defunctus*
*adhuc loquitur.*¹

¹ Halála után is beszél.

Dr. Csernoch János,
bíbornok, herceggprimás,
esztergomi érsek.

Kánter Károly élete.

Szeretnénk sokat hallani róla, mert élete mindig rejtve maradt a világ előtt; magáról csak igen ritkán mondott el valamit. Ő a Keresztelő szent János szerepét játszotta. Rámutatott a Mesterre: ime a Megváltó, ime az Üdvözítő: «Életünk, boldogságunk, nemzeti nagylétünk az Eucharisziától függ.» Hozzá akarta láncolni a lelkeket. A szentségi jelenlét öntudatos életére akart nevelni. Az Eucharisztia közelében volt az ő iskolája; ott tanította az igazi krisztusi életet. Nem keresett dicsőséget mást, mint az Úr Jézus dicsőségét. De ennek a szolgálatában állott valóban egész élete.

Kánter Károly 1853. június 7-én született a komárommegyei Tatán. Atyja szíjgyártó volt. Édesanyja buzgó katolikus, atyja lutheránus. Édesanyja élő hitére vall, hogy minden gyermekét a katolikus templomban keresztelik s az ő buzgósága viszi odáig a lutheránus apát, hogy minden vasárnap ott van a barátok templomában a szentmisén, megtartja a pénteket, úgy mint a katolikusok, imádkozik, mint a legjobb katolikus. S ezt azért teszi, mert tudja, hogy a családapá gyermekeinek nemcsak atyja, de példaképe is. Kánter Károly sokszor emlegette, hogy édesatyja példakép előtte még papkorában is. «Csak ismerték volna, milyen derék, jószívű ember volt apám!» Gyermekeitől szigorúan megkövetelte a rendet. A nagy szeretet, amellyel az ő kedves Károly fián csüngött, nem tartotta őt vissza a testi fenyítéstől sem. Mint emlegette: «csintalan gyermek voltam; apámtól sokszor kikaptam, Isten áldja meg érte!»

Szülei a legkedvesebb fiúkat az orvosi pályára szánták, nem is gondolva arra, hogy a jó Isten a lelkek orvosává fogja avatni gyermekeiket. Pedig már akkor észrevehetőek rajta a papi hivatás jelei. Komolyan imádkozik, szereti és áhitattal vesz részt a templomban minden ájtatóságon. Amint a gimnáziumba kerül és megtanul ministrálni, a legkedvesebb játéka lesz a misézés. Otthon kis oltárt készít, a nővére lesz a ministráns, aki még most is emlegeti, milyen komolyan tanította őt Károly a ministrációra. A piarista gimnáziumban nemsokára ő lesz az első ministráns. Markovics direktornak ministrál, aki süteménnyel sokszor megtraktálja pontos és ügyes kis oltárszolgáját. Szereti a szabad természetet; az erdőt, madarat, virágot. Sokszor tesz kirándulást a tatai hegyekbe diáktársaival.¹ Tatán akkor még csak algimnázium volt. A IV. után Esztergomba megy. Alig kezdte el az V. osztályt, megbetegszik.

¹ De első mindig a tanulás volt neki; föl-alá járva szobájában, egy darab kenyeret rágva, csendesen tanul.

Hastifusszal kerül vissza a szülői házba. Súlyos lefolyású betegsége alatt szülei már lemondanak a reményről, hogy őt fölnevelhessék. De az Úr Isten másképp intézkedett. Két hónap mulva ijesztően megnyúlva s szájalmasan gyengén kelt föl a betegágyból. Ezután már nem is nőtt, csak erősödött. A gondos édesanyai ápolás csakhamar talpraállította s olyan erőhöz juttatta, hogy visszamehet Esztergomba tanulmányai folytatására. Közepes tanuló volt. Csak a festésben, rajzolásban volt kiváló. A VI. osztályban rajzaiért jutalomképen kétförintos lázsiást kapott. Büszke is volt rá: «Lám azért nem nyíratom le a hosszú hajamat, mert művész vagyok», mondotta tréfásan, mikor nagy haja miatt évelődtek vele. A zenét nem szerette. Szülei igen erőltették, hogy zongorázni tanuljon, de sehogysem lehetett rábírnj.

A gimnázium VI. osztálya végén fontos lépésre határozta el magát. Szülei egyszer csak levelet kapnak tőle, amelyben beleegyezésüket kéri ahhoz, hogy a szemináriumba léphessen, mert ő pap akar lenni. Édesapja, bár más terveket szőtt fia jövőjéről, nem ellenkezik. «Legyen, amit választott», mondotta. Ekkor Tatán minden második házban volt egy kispap. A vakációt már ezeknek a társaságában tölti.

A papnevelőbe igen nagy örömmel megy. Már alig várja, hogy felvehesse a buzavirágszinű reverendát. A szemináriumi élet megviseli, mindig gyengélkedik, de azért sohasem panaszkodik.¹ Gimnazista kispap korában éri a nagy csapás, 1870-ben szeretett édesatyja meghal. Ugyanazon évben leteszi az érettségit. Praematurus lett. Simor kardiális a Pazmaneumba küldi. Körülbelül másfél évig lehetett ott, mikor egészségi állapota annyira megrendül, hogy kénytelen hazamenni hosszabb pauzára a szülői házba. Olyan gyengegyomrú volt, hogy édesanyjának külön kell számára főznie. Amint megerősödött, tanulmányait Esztergomban a hittudományi főiskolán folytatja tovább. Még ezután is sokszor betegeskedik. Többször 2—3 hónapra haza kell mennie, hogy erőt gyűjtsön a tanuláshoz.

Az áldozatos munkában, a szenvedéssel teljes életben, mindig béke van a lelkében. Ő Istennek él. Látszik rajta, hogy papnak született. Egykori kispaptársa megjegyezte róla, hogy már akkor is igen szeretett hosszasan időzni a tabernaculum előtt s nagyon érdekelték őt a templomok. Boldog volt, ha tiszta, jól fölszerelt templomba mehetett: *Dilexi decorem domus tuae.*² Jézus szent Szive kultuszának lelkes apostola volt nemcsak társai között, hanem kint az életben is. Ha pappal találkozott, sokszor ajánlotta a Jézus Szive-ájtatosság terjesztését, amely annyi kegye-

¹ Pedig a koszt ellen ugyancsak lehetett volna kifogása.

² Szerettem házad ékességét. P. Zsolt. 25, 8.

lemmel gazdagítja a hívők lelkét. A sok szenvedésokoza megpróbáltatások, amelyekben az Úristen különös kegyelme volt vele, kialakítják jellemét, amelynek férfias kitartás az alapvonása. Mint végzett theologus hitoktató lett Esztergomban. Most már epedve várja a pappá szentelést.

Az ifjú Kánter Károly két barátjával.

Végre elérkezik az a nap, mely az ő vállára is ráteszi a sacerdotium édes jugumát.¹ 1876. január 2-án papszentelés volt az esztergomi bazilikában. Kánter Károly is ott térdel a szentelendő leviták között. Lelkében hallja az Úr szavát: «én választottalak és küldlek benneteket, hogy gyümölcsöt teremjetek és a ti gyümölcsötök megmaradjon.»² A Szentlélek a lelkére égeti az egyházi rend karakterét: «Spiritus Dei unxit me».³ S ezt a küldetést, ezt a hivatást egész életén át őrzi; soha nem járt mellécutakon, csak mindig a szent papi hivatás égbevezérlő ösvényén.

Primiciáját az ősrégi Bakács-kápolnában

tartja. Talán erre a választásra is nagy magyar szive ösztönözte. Nem is gondolja, hogy valamikor még e kápolna plébánosa lesz. A pályáján is mindig a magyar tradíciókért, magyar erkölcsökért lelkesült s nem hiányzott belőle az egykori nagy primásnak, Bakócz Tamásnak urí nagylel-

¹ Terhét. ² Ján. 15., 16.; ³ Az Úr Lelke kent föl engem. Luk. 4. 18.

küszöge és vendégszeretete sem. Ezen az első szentmiséjén csak édesanyja volt jelen. A primiciát követő napon hazautazik. Az út nem kis megpróbáltatás volt reá nézve. A beteges, gyengélkedő újmisé, akkor még nem lévén az Esztergom—Almásfüzitői vasút, a hideg télen, nagy hóban szánkón indul a 40 km-es útra. Pizskén azonban az óriási hóvihár miatt kénytelenek megállapodni, mert 2 m. magas hófúvásban nem haladhatnak előre. Az út viszontagságai annyira megviselik, hogy hosszabb időbe kerül, míg annyira összeszedi magát, hogy elfoglalhatja első kápláni állomását. Főpásztora ugyanis Ipolyvarbóra küldte.

Ipolyvarbón mutatta meg először papi lelkét. Az emberek lelkesedtek érte. Alig néhány hónapot töltött közöttük s máris elhalmozták szeretetük sokféle jelével. A nyári időben mindenféle étellel s a legszebb gyümölcscsel kedveskedtek neki. Ezt a kedves első állomást nemsokára ott

kell hagynia. Újra erőt vesz rajta a betegség. Megint a szülői házba tér pihenőre. Édesanyja kosztján két hónap alatt elég erőt gyűjt arra, hogy újból dolgozhasson az Úr szöllőjében. Simor primás most (1877-ben) Kéméndre disponálta. A fiatal pap az újmisé örömeivel és buzgóságával foglalja el a második helyét is. Kéménd filiája, Bény volt Kánter különös működésének helye. Az a lelkes odaadás és fáradhatatlan

Mint pázmánita.

munkásság, mellyel hivatásának élt, a község szeretetét és bizalmát szerzte meg neki. Prédikációját egyszer külön megdicsérték a jó bényi gazdák. Búcsunapja volt Bényben. A káplán úr prédikált. Nem mondott új dolgokat, de úgy mondta el a búcsun szentbeszédét, hogy amikor kijött a templomból, a község férfiai megálltak az ajtóban és a «biró» volt az elismerés tolmácsa: «káplán úr, már hatszor prédikáltak erről, amit most hallottunk, de még így nem beszélt senki a templomunkban. Isten fizesse meg! S a káplán urat nekünk sokáig tartsa meg».

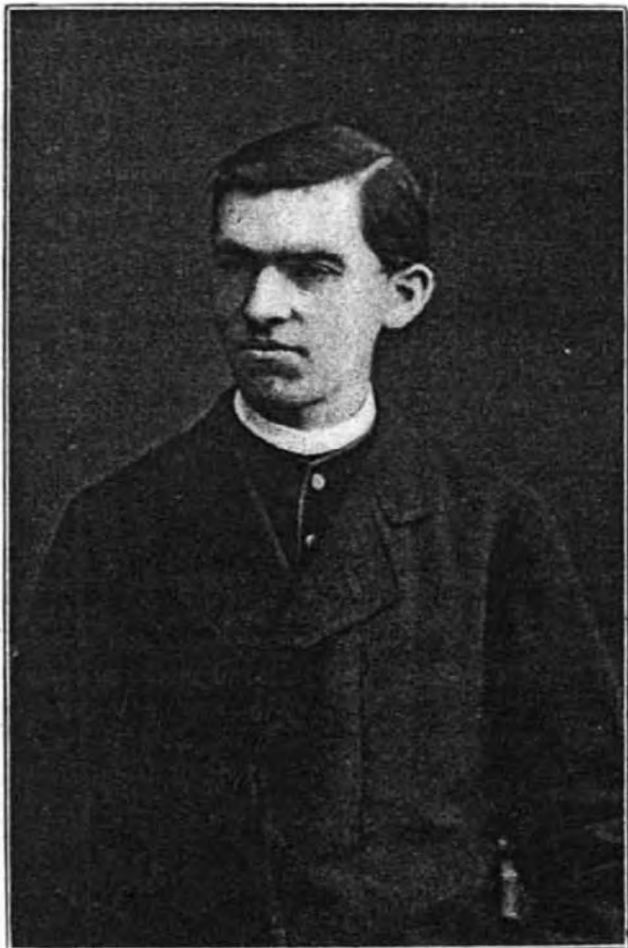
Ez a kívánságuk teljesült is, mert 5 évig volt kéméni káplán. A két község apraja, nagyja rajongott a jó lelkipásztorért, aki mindig kész volt lelkipásztori szolgálatot teljesíteni; akármikor hívták beteghez, neki sohasem volt alkalmatlan; prédikációra mindig szívesen vállalkozott, sok vasárnapon kétszer is prédikál.

Ez a buzgó működés felhívja rá a főpásztor figyelmét. A sok energiának nagyobb érvényesülési teret akar adni, azért 1882-ben a kéméni káplánt hasonló minőségben Óbudára küldi. Buzgósága itt is sokakat vonz a templomba. Szeretik hallgatni az imádságos lelkű pap prédikációját s iparkodnak követni a templomban sokszor adoráló káplánjuk példáját.

Működési köre ismét tágul, mikor 1884-ben a nagy Lipótvárosba kerül segédlelkésznek. A kápláni teendők mellett az V. kerületi reáliskola hittanára is egyúttal. Előadásaira nagy gonddal készül. A gyermekekkel igen sokat foglalkozik; meg is nyeri bizalmukat és szeretetüket. Káplánszobájában majd minden tanítványa megfordult. Ő akarta ezt így, hogy minden diákjának lelkéről is gondoskodhasson. Szép pasztorációs munkájában itt sem maradhatott el a kereszt. Vakbélgyulladás kap. Dr. Kovács egyetemi tanár hajtja végbe rajta a műtétet. Az operáció sikerült s hamarosan felépült. — Kántert működése protezsálja. Amint 1890-ban megüresedik egy belvárosi kapellánia, őt nevezik ki arra. Így Pest centrumában a főplébániára kerül. A Belváros volt akkor a hitélet középpontja, de különösen azzá tette Kánter Károly működése. Prédikációit mindig tele templomban mondja, gyóntatószéke a késő esti órákig állandóan sűrűn látogatott. De ő is megy az emberek után. Felkeresi a betegeket és segítségükre van minden ügyes-bajos dolgaikban. Emellett még hittanár is a IX. kerületi gimnáziumban. 1893-ban érzékeny csapás éri: meghal édesanyja. Betegségében utolsó időben mindig azt kérdezte: a Károly nem jön? De a Károly csak nem jött. A temetésnél egy imádkozó papot látnak a tataiak a koporsó után lépdelni levett kalappal, kezében a breviáriummal, amint a Misereret imádkozza. Édesanyja halála, bár igen fájdalmasan érinti őt, de nem zavarja munkáját. Tatára ezután is ellátogat, testvéreit mindig a jóra inti szóval és példájával. Érdekes, hogy a tatai nagy-

templomban egyszer sem prédikált. Mohl apát-plébános, aki igaz tisztelettel volt eltelve Kánter Károly személye iránt, többször tolmácsa volt a tataiak óhajának, akik szerették volna már egyszer hallani városuk nagy szülöttjének prédikációját, de erre sehogysen lehetett rábírní. Először azt a kifogást tette, hogy a nagy templom magas szószékéről elvész az ő hangja; úgysem értenék. Ekkor a plébános, meg akarván őt lepni, külön fa-szószéket állíttatott fel a padok között s meghívta őt, most már nincs semmi akadály, jöjjön és szeressen örömmöt a tataiaknak. De semmiképen sem volt rá kapható. Szülővárosában sohasem prédikált.

A kilencvenes évek eseményei mindinkább életre keltik a katolikus öntudatot. Ennek az öntudatnak bátor hitvallói között ott látjuk Kánter Károlyt. Azt mondhatók róla, ő az ébredő katolicizmus karizmás vezére. Úgy jelenik meg a krisztusi élet küzdőterén, mint akinek missiója van. «Spiritus Domini unxit me. Az Úr lelke kent föl engem, hogy hirdessem a szegényeknek az evangéliumot.»¹ Ott van mindenütt, ahol dolgozni kell az Úr Jézus ügyéért. A kor szükséglete egymásután hozza létre a különféle jámbor társulatokat. Kánter Károly mindegyikben ott van az első sorban s fennen hirdeti, hogy minden társulás csak akkor éri el célját,

Első kápláni évéből.

¹ Iz. 61, 1.

ha a legméltóságosabb Oltáriszentségben köztünk élő Úr Jézussal kontaktusban marad. *Az volt a meggyőződése, hogy semmiféle egyesület sem tudja a híveket igazán egyesíteni, ha nem egyesíti őket előbb a szentségi Jézussal a szentségi imádás és szentáldozás csodálatos ereje.*

Ezen meggyőződését minden szentbeszédében hangoztatta. Ahol s amikor csak tehetett, lelkébe véste hallgatóinak az ő életének ezt az igaz princípiumát.

Prédikációra mindig kapható volt. S mivel szentbeszédei egészen meghódították a lelkeket, igen sokszor kérték őt fel ünnepi szónoklatok tartására. A belvárosi plébánia területén levő Angolkisasszonyok templomában gyakran prédikált. Itt ismerte meg az ő lelkéből lelkezett egyesületét, az Oltáregyletet, melynek az Angolkisasszonyok zárdája volt a bölcsője. Maga is többször meghallgatta Trautwein igazgatót, elbeszélgetett s együtt lelkesedett vele az Oltáregyesület eszméiért. 1893-ban a «Magyar Állam»-ban fulmináns cikket ír az Oltáregyesület jelentőségéről és felséges hivatásáról. Cziráky grófné elnökösszony ettől kezdve figyelemmel csüng Kánter Károlyon. Mikor Trautwein 1893 októberében meghal, őt szemelik ki igazgatónak. A hercegprimás szívesen bizza Kánterre az Oltáregyesületet, ő meg szinte repes az örömtől, olyan, mint a hal, amikor elemébe, a vízbe teszik; örül, hogy ennek az Istentől kapott «második hivatásának», az Oltáregyesület eszméjének szentelheti munkásságát. — Kánter Károly ettől fogva elsősorban az Oltáregylet. Ez az ő kedvenc egyesülete. Amikor másutt elfárad az oltáregyleti munka a pihenése, szórakozása, lelki felüdülése.

A tevékeny Cziráky grófnéval hozzálát az Oltáregyesület kiépítéséhez, az Országos Központ megalkotásához. Szervez, rendez, tanulmányoz, utazik, míg ismereteit felhasználva erőssé, virágzóvá nem teszi az Oltáregyesületet.

Ettől fogva még inkább inkább eucharisztikus szellemben dolgozik. Prédikációinak csakhamar híre megy egész Budapesten. Zarándok-templom lesz a belvárosi, jönnek a budaiak, pestiek hallani a legfelségesebb Oltáriszentség lánglelkű szónokát. A templom mindig tömve. A hívek szívesen állnak — sokszor másfélórás — prédikációi alatt. *Nem a külső forma, de a lélek ragadja meg lelküket.* Gyóntatószékét valósággal megostromolják. Néha a késő éjjeli órák is ott érik őt a gyóntatószékben. Azt tartotta, ha a gyónói nem unják meg a várakozást, neki sem szabad megunni a gyóntatást. A lelkeket tudta vezetni, mert a saját lelke erősen állott; a tökéletesség útján neki már biztosra taposott ösvénye volt, azért tudott rajta másokat is biztosan vezetni.

A pasztoráció s oltáregyleti ügyek igen lekötötték s ez az oka, hogy a plébánián mindig elkésik. Kollégái emiatt sokat csipkedik, de ő

csak mosolyog, nem haragszik érte. Különben a «kedves Karcsit» mindnyájan szerették. Bakács¹ káplántársa egyszer azzal lepi meg, hogy a nagy szobát átadja neki, «hadd örüljön neki» mondotta. És ő csakugyan örült, mert szeretett rendezkedni, bútorait úgyszólván minden hónapban másképp helyezte el szobájában. Ha valami nem sikerült akár az Oltáregyletben, akár másutt, többször meglelték őt kollegái a szobájában az imázsámolyán egészen elmerülve, még az ajtónyitást sem vette észre — ott a kereszt tövében kereste a vigasztalást.

Az Oltáregylet életében a rendre és a külső megjelenésre is sokat adott. Lelkes igyekezettel ő van leginkább rajta, hogy az Oltáregyesületnek értékes, díszes zászlója legyen, amely alatt a körmeneteken az első helyet biztosította az Oltáregyesület számára.² Ezzel is felhívta az egyesületre a hívek figyelmét. S ha aztán valaki egyszer eljött meghallgatni az Oltáregyesület igazgatóját, az buzgó tagjává is lett az egyesületnek. Olyan meggyőző erővel tudott az Oltáregyletről beszélni, hogy érveinek nem állhatott ellent senki. Ezek a szónoklatok kizárólag a szentségi Jézus ügyét szolgálták. Önmaga igazán elveszett az Úr Jézus dicsőségének szolgálatában. «Illum oportet crescere».³ Az Úr Jézusnak kell a lelkekben megdicsőülnie, önmagára a világ előtt sohasem gondolt. Csak folytonos gyomorbaja kényszerítette őt az evésben óvatosságra. Ezért is meg kellett szenvednie. Voltak, kik nem hittek neki, ingyenek tartották és csipős megjegyzéseikkel iparkodtak őt molesztálni. Törekvésük Kánter türelmén persze mindig hajótörést szenvedett. — Türelmét egyszer alaposan próbára teszi egy koldusasszony, aki többször hallotta prédikációját. Betegségében magához hivatja Kántert. A buzgó pap lelkes örömmel siet a beteg pincelakásába. Amint belép, a beteg koldusasszony parancsolólag lép föl vele szemben s követeli, hogy a keresztény szeretet nevében őt mindennel ellássák. És az anyagi lelkű káplán nem veszi el türelmét, gondoskodik róla; az ő jötevő diakonisszáit egymásután küldi hozzá; maga is többször fölkeresi, segítézi a goromba és sokszor szemtelen koldusasszonyt, míg azután fáradozásának s türelmének jutalmául megmenti és a megszentelő kegyelemmel gazdaggá teszi a koldus testénél százszorta koldusabb lelkét. A megvadult juhockából, a halálos ágyon Kánter kezes báránycájává lett.

Az Oltáregyesület vasárnapjain mindig az angolkisasszonyok templomában prédikált. Apostoli lelkében ilyenkor különösen magasra csapott

¹ a volt belvárosi plebános.

² Az Oltáregyesület most is a legközelebb van a körmeneteken a legfőlségesebb Oltáriszentséghez.

³ Ő neki növekednie kell, nekem pedig kisebbülnöm. Ján. 3, 30.

az Eucharisztia szeretetének lángja; e szeretetláng minden hallgatójának szívében örökmécsest gyújtott a szentségi Jézus tabernakuluma elé. Az örökmécsesekbe az olajat is ő adta mindenkinek példájával, imájával s a kegyelmi eszközök buzgó kiszolgáltatásával. A legegyszerűbb embertől a legmagasabb rangúig mindenki szívesen hallgatja. Ott voltak szentbeszédein nemcsak a szegények, a küzdők, a szenvedők, hanem a mágnásvilág hívő tagjai is. Így jut el a Kánter Károly híre Mária Valéria főhercegnőhöz, aki az udvarhölgyektől hallja Kántert szüntelen dicsérni; ő meg viszont felséges atyjának mondja el egy itt-tartózkodása alkalmával, hogy mennyi szépet beszélnek Kánter Károlyról. A király gondol egyet: Látni akarom Kántert! És az egyszerű, alázatos belvárosi káplánt meghívják audienciára. A királyra mély benyomással volt Kánter egyenes lelkületre, apostoli buzgóságra valló megjelenése és tudtára adta neki, hogy a várplébániának elárvult vezetését reá fogja bízni. Kánter alázatosan köszönte meg a kegyet. A kitüntetésről nem szólt senkinek, sokkal alázatosabb volt ennél. Mindenki örült a kinevezésnek.

Ettől fogva (1898.) a várplébánia centrummá lett: Kánter plébános a pasztorációnak valóságos országos központjává tette.

Bár mindössze 40 lelket számlált plébániája, mindig elég dolgot adtak neki, akik messziről jöttek lelkiorvosságért a lelkek biztos kezű orvosához. Nem tartotta vissza gyónóit semmiféle fáradság, akárhova kellett érte menni, mindenüvé követték.

Működési köre mindjobban tágul. 1898-tól a Papok Eucharisztikus Társulatának is igazgatója. Többször gyűjti maga köré e társulat tagjait és iparkodik őket megnyerni az oltáregyesületi munkának. Számosan fordulnak hozzá levélileg és kérik ki tanácsát lelki és más pasztorális ügyekben. Mindenkinek felel. Még pedig érdemlegesen. Aki az ő tanácsára hallgatott, sohasem bánta meg.

1899-ben beheli c. apáttá nevezik ki. Bármilyen alázatos volt, mégis örült e kitüntetésnek. Egyszerűen azért, mert nagyobb fényt fejthetett ki az Úristen dicsőségének szolgálatában. Már pedig ő ezért mindenre képes volt. Azért tette szívesen fejére az apáti süveget is.

Mint várplébános sorra látogatta csekélyszámú hiveit és módot talált arra, hogy őket megismervén, a kontaktust velük mindig megtartsa. De saját hivein kívül az egész városban voltak neki hivei, betegjei lelki és testi szegényei, akiknek ő volt a támasza s Isten után egyedüli vigasztalója. Még azt is megtette, hogy fát aprított s maga fűtött be egy-egy elhagyott beteg lakásán.

Lelkipásztori működése mellett az Oltáregyesületben nagy tervek megvalósításán dolgozott. Az eucharisztikus Jézus dicsőségére és örökös

imadására már Trautwein és gróf Czirákné templomot és zárdát akartak építeni egy szentségimádó apácarend számára, hogy a legméltóságosabb Oltáriszentségnek állandó trónja, az Oltáregyesületnek pedig a zárdával kapcsolatos házban állandó otthona legyen.

Kánter Károly bátran magáévá teszi ez eszmét. Bizottságot alakít s országos gyűjtést szervez. Ebben erőselkű munkatársa az új elnökasszony, örgróf Pallavicini Edéné. Majdnem minden katolikus községben van helyi gyűjtőcsoport; a mozgalmat sikerül országossá tenni. Az építendő Örökimádás-templomot Erzsébet királyné emlékének szenteli s így még inkább biztosítja az áldozatkészségre alapozott sikert.

Nem várja meg, míg a zárda elkészül, már 1900-ban behozza Rómából a Mária Reparatrix szentségimádó szerzetesnőit, akik a Rákos-utcai gróf Révay-kastélyban lelnek ideiglenes otthonra. Már a kastély kápolnájában megkezdik az örökös imádást a legméltóságosabb Oltáriszentség előtt. Az Oltáregylet tagjait a szerzetesnők buzgósága és az imáik révén kapott kegyelem hathatósan segítik szent céljai felé való törekvésben.

1900-ban fényes zarándoklatot vezet Rómába XIII. Leó jubileumára. Visszatérve újra az örökimádás eszméjének él. Kánter Károly fáradhatatlan kitartása odajuttatja a templomépítés ügyét, hogy már 1904. máj.

A beheli c. apát.

18-án letehetik a király jelenlétében az «Oltáregyleti-Erzsébet-Örökimádás»¹ templom alapkövét.

A zárda és az Oltáregyleti ház már 1905-ben elkészült. A Mária Reparatrix szentségimádó szerzetesnői beköltöztek kedves új otthonukba s az Oltáregyleti ház első emeletén levő nyilvános kápolnában már folyik a szentségimádás. Hogy mennyire várják a hivek a templom elkészültét, annak legjobb bizonyossága az oltáregyleti kápolna nagy látogatottsága.

Kánter Károlyé az építés gondja, az anyagiak nehéz előteremtése. De ő bízik. «Az Úr házáért való buzgóság»² ösztönzi, sarkalja őt, míg csak át nem hidalja a nehézségeket.

A templomépítés nehéz gondjai mellett egyebütt is ott van szellemi, erkölcsi és anyagi támogatást nyújtva, közbenjárva mindenütt, ahol a katolicizmus szent ügyéről van szó.

1908-ban elkészült az Örökimádás-templom. Szept. 10-ike volt a felszentelésének napja. Ott volt a király, az ország szine-java s alig lehet megtalálni Kánter Károlyt, úgy elrejtli magát, csak a lelke nyílik meg, mikor először köszönheti az Örökimádás templomának gyönyörű ívei alatt, új hajlékában az Oltáriszentség fehérpalástos királyát. A nagy mű tehát készen van. Kánter boldog. Nobilis lelke örül annak a dicsőségnek, amelyet a magyar nemzet fiainak az Örökimádás égbetörő tornya hirdet: «*Dicsőíttessék és áldassék most és mindörökké a legméltóságosabb Oltáriszentség*».

Amikor az Örökimádás-templomban Kánter Károly a szentségi Jézusnak olyan trónt emelt, amely előtt örökös imádás és engesztelő szeretet mutatja be folytonos hódolatát, egész akaratlanul egyúttal a saját maga papi lelkének és a férfiúi, tettreváltott akaratának építette meg halhatatlan monumentumát.

A felszentelés napján nagy kitüntetés éri. X. Pius pápa öszentsége házi prelátusává nevezi ki. Ez újabb kitüntetés csak erősíti alázatosságát és a Szentatya iránti gyermeki ragaszkodását.

Különben már ekkor egészen készen állott Kánter Károly tevékeny agitációjának egy másik nagy műve, a Szentatya iránti gyengéd szeretetről tanuskodó jubileumi római kiállítás. X. Pius pápa 1908-ban ünnepelte ötvenéves papi jubileumát. Kánter Károly a római világi kiállításból szintén ki akarta venni részét az ő Oltáregyletével. Gyönyörű egyházi ruhákat, edényeket és szelvényeket küldött az Oltáregylet munkájának eredményeként Rómába és a kiállítás után felajánlotta a

¹ Senki sem őrizte oly hiven e címet, mint ő; ahányszor levelet kaptam tőle, mindig ott volt a címen: «az Oltáregyleti-Erzsébet-Örökimádás» t. lelkésze.

² Zsolt. 68, 10.

Szentatyának, hogy intenciójának megfelelően tetszésszerinti missióknak juttassa azokat. Impozáns hívő sereggel kereste föl az örökvárost s vette a szelidlelkű X. Pius jubileumi áldását.

Ilyen igazgató volt Kánter Károly. Mindig talált újat, szépet, lelkesítőt, amivel az Oltáregylet életét frissé, pezsgővé tehetette. Ő maga is példája volt az elevenségnek és üde kedélynek. Eltekintve a buzgón végzett áhitatgyakorlatoktól, mindig jókedvű volt és jókedvet varázsolt környezetére is. A zarándoklat idejéből nem egy mulatságos emlék maradt meg a zarándokok lelkében: Nápolyban szórta a centesimót a szurtos kis bennszülötteknek s mulatott szemtelenségükön, amellyel a gyors iramban vágató kocsira minden oldalon felkapaszkodtak és mindent össze-vissza hazudva vezetőknek ajánlkoztak. Megpróbálta a tengerben való fürdést és pukkadásig mulattatta a hideg víztől való irtózásával fürdőtársait. Kántert azért szerették annyira mindenütt, mert buzgósága és mélységes papi lelke nem abszorbeálták benne az embert. Kellemes összhang, marasztaló harmónia ömlött el lényén.

Rómából hazatérve az Oltáregyesületek szervezésén továbbdolgozik. Bejárja az országot s külföldön többszöri utazásain szerzett tapasztalatait hasznosítja. A külföldi eucharisztikus mozgalmak érdeklődése kiváló tárgyát képezték. Résztvett a máltai eucharisztikus világkongresszuson, a wienin betegsége miatt nem jelenhetett meg.

Általában mindig betegeskedik, gyengélkedik, de nem panaszkodik. Nyáron több ízben felkeresi Karlsbadot. Ott papok társaságában szívesen tesz kisebb turákat. Ilyen alkalmakkor igen örül, ha a költségeket ő fedezheti, s ha olyanokkal volt, akiről feltételezte, hogy nem veszik rossz néven, meg is tette ezt; a számlát ő fizette.

Az Oltáregyesületben meghonosítja a fényes kiállításokat. Minden igyekezetével azon van, hogy szoros kapcsolatot teremtsen a központ és az országban levő egyesületek között; mert tapasztalatai mindinkább meggyőzték őt arról, hogy sem a központ, sem az egyes Oltáregyesületek nem bírnak intenzív együttműködés nélkül hivatásuknak megfelelni.

Mint várplébános bejut a városi képviselőtestületbe is és a katolikus álláspontnak leghűebb képviselője a városházán. Legnevezetesebb beszédje a halotthamvasztás elleni volt. A városházán, bár liberális világ van és sokan egészen másképp gondolkoznak mint ő, mégis általános megbecsülésnek örvend. Határozottan respektálták puritán jelleme, meggyőződéses igazságszeretete és finom úri modora miatt.

A katolikus élet minden ügye érdekelte. Elsősorban pedig a katolicizmus munkásainak, a papoknak a sorsa. A fiatal papokat és kispapokat különös szeretettel fogadta. Otthon meghagyta, hogy ha kis-

papok jönnek, a legnagyobb figyelemmel kell őket kiszolgálni. Mint a személyzetnek mondá: «A kispapokat és vendégpapokat jobban kell becsülni, mint engem; ne engem tekintsenek, hanem azokat». Vendégszerető szívének jósága sokszor szerzett meglepetéseket az ő kedves fiatal paptársainak. Valóságos atya volt a pesti papoknak. Mikor eltávozott, sokan nagyon érezték hiányát. A hitoktatók sorsa is külön érdeklődése tárgyát képezte. Láta, milyen kellemetlen sokaknak szerteszét hónapos szobában lakni. Már Cselka tervezett és próbálkozott hitoktató-házak fölállításával, amikor azonban hatalmas akadályokba ütközött, az akciót abbahagyta. Kánter Károlynak tetszik az eszme. Kezébe veszi a hitoktató-ház ügyét. Először a Horánszky-utcában bérel számukra házat és ingyen lakást juttat nekik. Sok kellemetlenséget okoznak neki az áskálódók, mégis sikerül neki a már itt bentlakó hitoktatók részvételével megalapítani a Philippinumot, amelynek lakói az ifjúság nevelésével való intenzív foglalkozásra kötelezik magukat. A Philippinum működése kiváltja lelkéből azt a meggyőződést, hogy szükség van egy modern berendezésű diákothotonra, ahol a diákok testi egészségén kívül a lelket is gondos ápolásban részesítik. A Damjanich-u. 28. alatti házban már 1898 tavaszán tizenöt szegény diák eltartásáról gondoskodik. Az anyagiakat személyes interurbán gyűjtésből fedezi. Még a vakációi üdülésükről is gondoskodik; egyszer Dömösön, máskor meg Garamszentbenedeken eszközöl ki nekik ingyenes nyaralást. 1901-ben már házat vesz, illetve épít e célra Damjanich-u. 50. alatt, mondhatnók semmiből. Neki nincs pénze, hisz jövedelme igen szerény, de ő tudja, hogy mennél nagyobb a szükség, annál közelebb az isteni segítség. Sorra járja tehát ismerőseit, gyónógyermekait, koldul, kölcsönkér, míg együtt nincs a szükséges összeg. Vaszary bibornoktól 50.000 K-át, másoktól meg 5—10.000 K-át kap «kölcsön». Ő ugyanis azt gondolta, hogy az internátus idővel kifizeti magát. Lelkes tevékenységének eredményeként 1901. dec. 8-án megtörténhetett az akkor még «Congregatio Mariana»-nak nevezett ház felavatása. A felavatáson ő volt a szónok s lelkes örömmel fejtegette a felséges hivatást, amely az új házra az ifjúság egyházi szellemű nevelésében vár. Az Egyház hivatásának modern átértéke megköveteli az ifjúság fokozott védelmét. Ezen védelem vára az új ház, bástyái a benne fennálló Mária-kongregációk. A Philippinum a szegény diákothonnal együtt még egy ideig fennállott, majd egyesült a «Congregatio Mariana»-val, amely 1903-ban a «Regnum Marianum» nevet veszi fel. Az internátusban mindjobban szaporodnak az ingyenes ellátást élvező szegény diákok. Kánter nemes jószive nem tud ellenállni. Ha jó tanuló szegény diák kér fölvételt, mindenáron besegíti az intézetbe. Ennek aztán az lesz a következménye, hogy a ház jövedelme elmarad s az adósságot nem

tudja törleszteni. Kánter imádsága, buzgósága azonban annyira meglágyítja a kegyes kölcsönzők nemes szívét, hogy az adósságot sorban elengedik. Most azután Kánter Károly, a fáradhatatlan alkotó erejű apostol félreáll, annál is inkább, mert az intézmény gróf Majláth G. Károly erdélyi püspökben hatalmas pártfogóra talál. Ő lesz az elnök, Kánter pedig alelnök esztergomi kanonokká való kinevezéséig. A Regnum Marianum egyesületben azonban mindvégig igazgatótag.

Kánter Károly nemcsak a Regnum Marianumnál volt «*fac totum*», hanem a Rákócziánumért is igen sokat tett. Mint valaki bölcsen megjegyezte: «*Mikor valaki bajba jutott, mindjárt Kánterre gondolt; neki jó szíve volt és mindig kész segíteni*». A Rákócziánum kátyuba jutott ügyét is Kánter energiája karolja fel; az ő szelid, de amellett szigorú igazságszeretettel itatott lelkének sikerül lecsendesíteni a kedélyek viharát s eloszlatni az egymásba ütköző hullámokat, s biztos alapok megteremtésével hivatásának magaslatára emelni ez intézményt is.

Igy elmondhatjuk róla, hogy egy bizonyos időközben nem történt Budapesten jó és fontos esemény, amely ne általa vagy legalább határozó közreműködésével történt volna. Pedig sokszor kinevették, gúnyolták; de tudta ő, hogy ez az igazak sorsa. Az Úristen azonban sokszor kárpótolta őt már e földön is azért, hogy épen azok voltak kénytelenek őt nyilvánosan elismerni, akik előbb gúny tárgyává tették. Egy időben a sok munka annyira megviselte idegzetét, hogy ajka folyton idegesen rángatózott. Gúnyolódva mutogatták: «*Nini, a folytonosan imát rebegő Kánter*». Tisztelői azonban annál inkább becsülték, mert jól tudták, hogy ha a külső nem is azt árulja el, mégis imádkozik ebben az igazán krisztusi papban a szív, a lélek. — Őt legjobban az Oltáregyesületben értették meg, azért ezen egyesülethez mindvégig különös gyengédséggel tapadt lelke. Az Oltáregyesület tagjai úgyszólván mind lelki gyermekei voltak, akiknek szeretett igazgatójuk minden kijelentése valószínű profécia volt. — Lelki gyermekeinek tábora óriási. Ő a lelkeket igazán és biztosan vezette föl a «*magasságok felé*». Különösen sok öröme volt hűséges konvertitáiban, akiknek az ő házában valószínű iskolája volt. Hosszú ideig alaposan készítette őket elő, de akit ő avatott be szent egyházunk szellemébe, az aztán meg is állotta helyét.

Irodalmi munkásságot is fejtett ki. Mint modern lekipásztor, ihletett, lélekkel kezelte a tollat, ha hirdetni kellett eszméit. A «*Magyar Állam*», «*Religio*», «*Örökimádás*» hoznak tőle cikkeket. A legértékesebb munkája azonban az «*Útmutató*» a magyarországi oltáregyletek szervezésére, melyet a Központi Oltáregyesület adott ki 1915-ben. Tanúsága ez a könyv Kánter Károly nagy szaktudásának, páratlan szervező erejének és buzgó eucharisztikus lelkületének.

Az 1915. év elviszi őt a fővárosból. A király esztergomi kanonokká nevezi ki. A káptalan pedig a székesegyházban levő Bakács-kápolna plébánosává választja. Reánézve a jól megérdemelt pihenés alkalma érkezett el, de nem aknázza ki. Ő nem tud munka nélkül ellenni. Kevés hive van, de mindig talál közöttük dolgot. Hires vendégszeretetéről s a cselédekkel való nobiles bánásmódjáról. Sokan mondják, mióta Kánter kanonok itt van, nem lehet a cselédeket megfizetni, olyannyira elkényeztette őket. Pedig a cselédektől szigorúan megkövetelte a rendet. Budapesten egy ideig a cselédeivel közösen végezte az esti imát, de Esztergomban sem feküdt le egy cselédje sem imádság nélkül. Kiadta a személyzetnek, hogy a szegénynek mindig adjanak pénzt, krumplit s épen erre a célra az utóbbiból nagy mennyiséget szerzett be. Voltak, kik ezért is kigúnyolták.

Az Oltáregyesület életében továbbra is irányítólag szerepel s mindig azon van, hogy minél jobban felvirágoztassa e kedvenc együletét.

Itt már több ideje van arra, hogy Tatára is elmenjen s még élő nővérét és öccsét meglátogassa. Rokonait igen szerette. Mindig azt mondta nekik: *azt kívánom, hogy mind boldogok legyetek.* Rokonait anyagiakkal is segítette. Tatán nővérénél szokott megszállani, aki özvegyen él Irma leányával. Az volt a passziója, hogy a tavat megkerülte délutánonként, ami ugyancsak próbára teszi az ember gyalogló-képességét. Még legutóbb is vállalkozott erre, amikor a kommunizmus idején otthon volt. Nővére féltette, hogy valami baja esik, de nem lehetett róla lebeszélni. A kommunizmus alatt őt nem bántották.

A kommunizmus után a magyar piarista-rend Rómából visitatort kért. A Szentszék Kánter prelátust küldte a piaristákhoz teljes hatalommal. Alkalmasabb embert, mint ő, sehohsem lehetett volna találni. Valamikor a piaristák tanítványa, Frank Ferenc, a piaristák egykori provinciális pedig nagybátyja volt, így a kölcsönös tisztelet és bizalom jegyében kezd meg munkáját. Titkárának dr. Sebes Ielkigazgatót választja. Ő tőle tudjuk meg, hogy a rendházak Kánter prelátust mindenütt nagy tisztelettel fogadták. Ő viszont a legfinomabb tapintattal és körültekintéssel intézkedett. Az egyes kérdésekben a legnagyobb jóindulatot tanúsítja. Itt is az önzetlen, puritán jellemének igazságszeretete csillog. Reformátori munkájában a főcél a lelki élet fejlesztése és mélyítése. Kár, hogy e tevékenysége közben elragadta őt a halál. Azonban így is mély nyomokat hagyott a rend életében.

Épen a Rómába küldendő jelentésen dolgozott, amikor Budapestre hívta őt az Eucharisztikus Kongresszus. Mivel az utóbbi időben betegsége igen sokszor megakasztotta őt munkájában, elhatározza, hogy megoperáltatja magát. «Ezzel a bajjal nem akarok visszajönni Esztergomba»

mondotta hozzátartozóinak. Mielőtt eltávoznék hazulról, mindent elrendez. Megírja végrendeletét. Nővérenek sürgőnyt küld: «Irma¹ maradjon, imádkozunk egymásért». Unokahúgának távozásakor ezt mondja: «Isten veled, mindenre vigyázz». S otthagya azt a lakást, amelyet annyira szeretett, amelyet szeretetreméltóvá az ő egyénisége tett. Elbúcsúzik a kertől, amelyben naponta maga öntözte kedves virágait, megválna a saját izlése szerint nagy gonddal berendezett meleg otthontól.² A csendes, kedves Bakács-kápolnából nagy útra készül a jó pásztor.

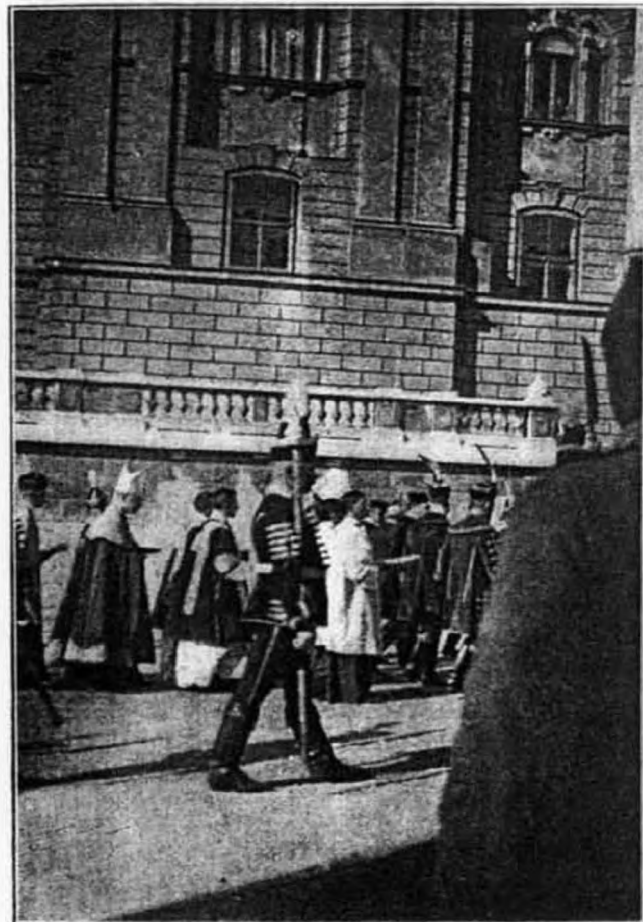
Az Euch. Kongresszuson nem mer előadásra vállalkozni, mert betegsége miatt egy pillanatra sem biztos, nem éri-e valami. De már a jelenléte is lelkesít, amint ott ül szerényen mosolygós arccal a pápai nuncius mellett. Az elnöklő Csernoch kardinális kiemeli Kánter Károly érdemeit, amelyeket az Oltáregyesület huszonötéves vezetésében fáradhatatlan munkájával szerzett. A kongresszus napjának délutánjára oltár-egyleti igazgatói értekezlet volt összehívva. Kánter Károly itt akart utóljára lelkesíteni, itt akarta terveit közkinccsé tenni. Az igazgatók közül azonban, nem tudni miért, csak egyetlen egy jelent meg. Így csak vele tárgyalhatott. Lelkében az a meggyőződés élt, hogy az oltár-egyletnek most van különös hivatása; «ha nem volna a Központi Oltáregyesület — mondá — most meg kellene alakítanunk». Szerencsém volt hosszabb ideig beszélgetni vele ezen elmaradt értekezlet után. Az Oltár-egyletről, az Úr Jézusért végzendő munkáról szólott a benső őszinteség és az Eucharisztia iránti rajongó szeretet hangján. «Nem szabad megijednünk a nehézségektől — mondotta — az Úr Jézusért szívesen kell dolgoznunk, még áldozatok árán is.» Jólesett ezt az ő ajkáról hallani, mert az ő élete valóban az Úr Jézusért végzett áldozatos munka s mindannak, amire egy papot az igazi krisztusi szeretet képesíthet, a legfényesebb demonstrációja.

Még 1918 végén volt 25 éves jubileuma Kánter Károly oltár-egyleti igazgatói működésének. Az ünnepeltetést mindig elkerülte, azért nem is csoda, ha az Oltár-egylet csak most talált rá alkalmat, hogy «szeretve tisztelt» igazgatója iránti halálának némi külső jelét adja. — A kongresszus utáni napra megkéri őt a 8 órás szentmise elmondására. Örömmel vállalkozik. Mintha csak megsejtenék a jámbor szerzetesnők, hogy utóljára látják őt az oltárnál, a szentmisét ünnepélyessé teszik: a legszebb aranykazulát adja ki a sekrestyés máter, gyönyörű énekeket zeng a szerzetesnők kara a legfőlségesebb Oltáriszentségről. Mindnyájan

¹ Nővére leánya.

² De, mint mondotta, «ha hazajövök, másképp rendezzük el». (Még sohasem történt meg, ami az utolsó évben. Bútorai egy évig egy helyen voltak a «mindig költözködő» Kánternek.)

boldogok, hogy maguk között látják az Úr Jézus szent szolgáját. De boldog béke ömlik el Kánter prelátus lelkén is; ezt lehetett leolvasni a betegségtől lesoványodott arcáról. A szentmise után a mitsem sejtő igazgatót egy «oltáregyleti ügy elintézése» címén a díszterembe csallják.

Kánter Károly amint a Szent Jobb öre a Szent István-napi körmeneten.

A dísztermet ekkora már megtöltötték az Oltáregyesület tagjai. Élükön őgróf Pallavicini Edéné elnökösszony köszöntötte fel a jubilánst. Hálájuk, ragaszkodásuk jeléül gyönyörű antikszabású zöld miseruhát¹ az összes hozzávaló fehérneműekkel nyújtott át az ünnepeltnek. Kánter Károly alig tudott hoválenni a meglepetéstől és meghatottságtól. Köszönő szavai alázatosságából fakadtak, lelke imádságos hangján szóltak: «Az Oltáregyesületért s annak minden egyes tagjáért imádkozom s imádkozni fogok életem utolsó lehelletéig».

Azután eltávozik az Oltáregyesület házából, mindenki azt gondolja, hogy hazautazott. Pedig dehogy! Inkognitóban a Győri-

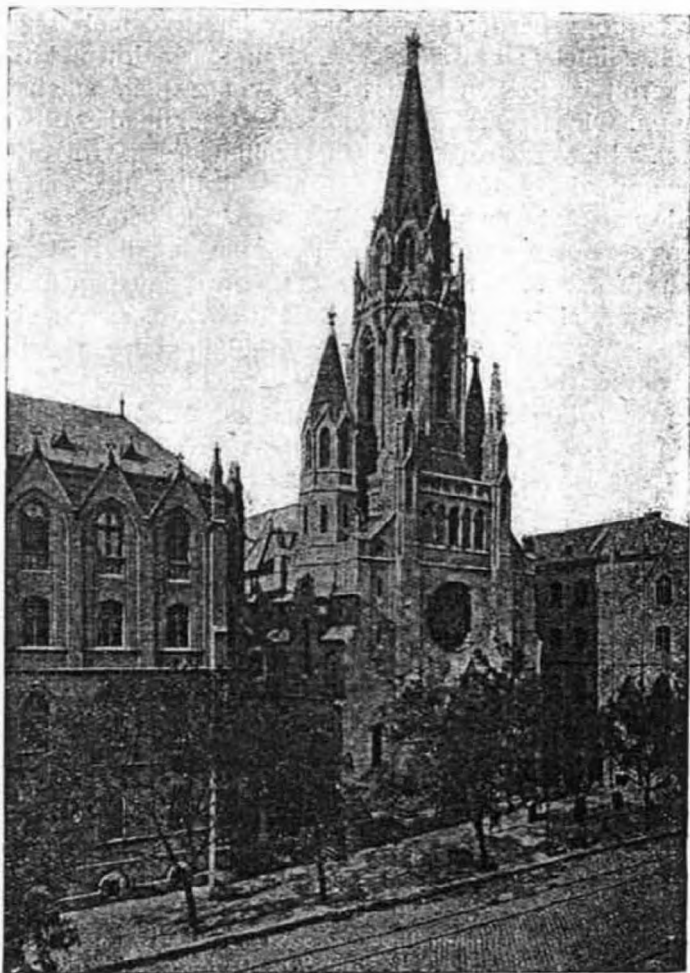
utcai Erzsébet vöröskereszt kórházba megy pihenni és erőt gyűjteni, mert műtétnek akarja magát alávetni. Belső aranyerek okoznak neki nagy és kínos szenvedéseket — mondotta. «Ha meggyógyulok, bejárom a szemi-

¹ Egyszer sem vehette föl. Halála után szokásjog alapján az esztergomi Bazilika birtokába jutott.

náriumokat és megmondom az előjáróknak, hogy ebéd után ne engedjék rögtön tanuláshoz ülni a kispapokat s megmondom azt is a theologusoknak, hogy tele gyomorral sohase üljenek azonnal gyóntatószékbe.» Önmagáról nem szólt

semmit, de az összefüggés nyilvánvaló: Betegségét azzal szerezte, hogy ebéd után semmi pihenőt nem adva magának, a gyóntatószékbe vagy dolgozóasztalához ült. Összezsugorodottan belső szervei nem működhettek rendesen, így kapta a bélbajt, — a belső aranyereket, — a mely utóbb végzettsé válva halálát okozta. A rendszeres ápolás határozottan javára van, a kórházban fájdalmi megszűnnek. Ekkor átmegy a Grünwald-szanaszatóriumba. Itt nehéz műtétet hajtanak rajta végbe. Az operációnál tűnik ki, hogy a belső ráksebek vannak; a resectiót a 67 éves szervezet nem bírja. Nyolc napos kínos szenvedés után befejezi életét.

Fájdalmát a legnagyobb megadással viseli. «Istenem, csak türelmet adj» — sóhajtozta sokszor. Mielőtt a szanaszatóriumba belépett, fölkereste a Regnum Marianum plébánosát és megkérte, hogy a szentáldozás vég-

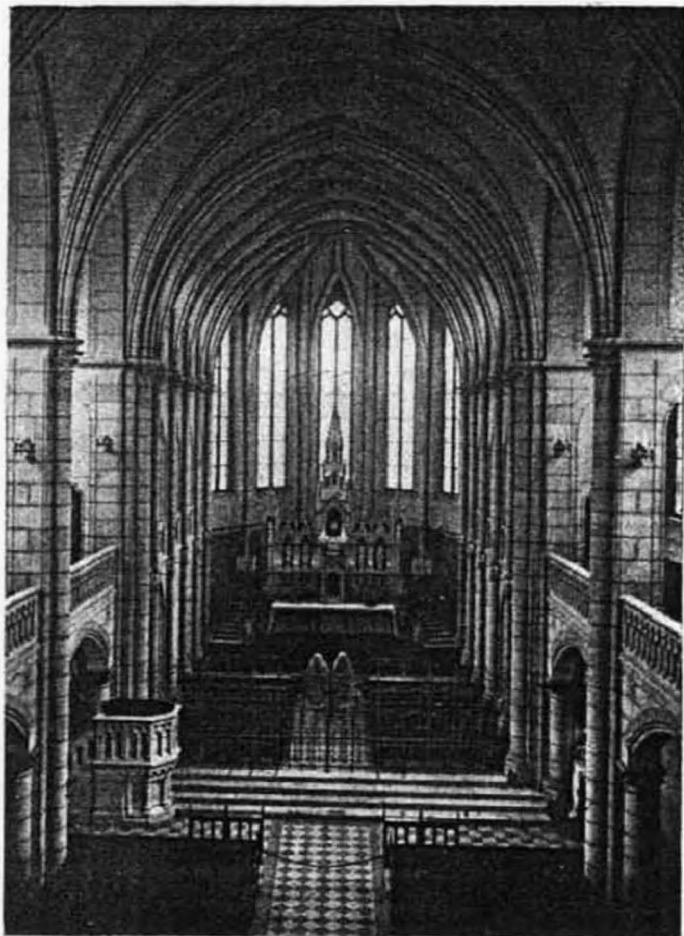
Az Őrökimádás-templom a zárdával és az oltáregyleti központi házzal.

zéséhez naponta hozná el neki a mennyei eledelt. Amit ő szívesen teljesített. A rendes ápolókon kívül mellette volt egy lelki gyermeke, akinek árvasága óta szinte édesatyja volt mindenben. Ő iparkodott az egészen más lelkvilágú ápolónők helyett a nagybeteg kívánságait teljesíteni. Igaz, hogy kérdésére, kíván-e valamit a méltóságos úr? többnyire ez volt a felelet: semmit. Ő azonban iparkodott neki örömet okozni. És ez sikerült is. Szépen földiszíftett egy asztalkát, amelyre az áldoztatáshoz a legm. Oltáriszentséget letették. Az Örökimádás oltáráról hozott reá virágot. Mikor ezt az asztalt fölkelesztette és a virágok eredetét a betegnek megmondotta, Kánter Károly úgy örült, mint az ártatlan gyermek, mikor édesanyjától kap valami édességet. Szenvedő arcán a mosoly elárulta, hogy a lelke az Örökimádás trónján imádott isteni Mester előtt hódol e pillanatban. Ott a kedves templom padjaiban hányszor is térdelt egyszerűen, alázatosan a hivek között bensőséges imába merülve. Sokszor meglátogatta ott az Úr Jézust anélkül, hogy a zárdába — amelyet különben kiváltképp becsült és szeretett — betért volna. Amikor pedig az Úr Jézus érkezett hozzá, a szeretet, hála és lelkiöröm ragyogtak megtört arcvonásain.

Mások látogatását nem is óhajtotta. Amikor hire ment komoly betegségének, sokan felkeresték, többi között főpáosztora a Bibornok-Hercegprimás is. A pápai nuncius pedig apostoli áldást küld neki. Mikor lelki gyermeke ezt tudtára adja, így szól: «Köszönöm! Ilyen a Szentlélek ereje: én abban a pillanatban, mikor ő excellenciája az áldást reám kimondta, részesültem annak kegyelmeiben». Az operáció után igen jól érezte magát; meg is jegyezte: «Az Örökimádásban annyira imádkoznak értem, hogy nem engednek meghalni». Az ötödik naptól fogva azonban állapota igen rosszra fordult. Érezte, hogy búcsuznia kell a földtől. Azért mindenről intézkedik. Látogatókat nem akar fogadni, már mindenki terhére van. Szívverése egyre gyengül; a folytonos injekciók igen kimerítik s hozzá még folytonos csuklás is kínozza. Pénteken délután magához hivatja Shvoy Lajost, a Regnum Marianum plébánosát és megkéri, este jöjjön el, mert azt akarja, hogy pap legyen mellette, amikor majd halálharcát vívja. Tehát teljesen tudatában volt annak, ami reá várakozik. A plébános biztosította őt óhaja teljesítéséről s miután ügyeit otthon elintézte, este 1/29-kor újra visszajött betegéhez. A szenvedő tekintete ekkor már állandóan fölfelé, egy pontra volt irányítva; teljesen észnél volt, látszott rajta, hogy imádkozik, a lelke Istenével társalog. Shvoy Lajos kedves emberei közé tartozott a megboldogultnak. Neki mondotta betegsége alatti látogatása alkalmával: «A betegségem alatt az Úr Jézus csodálatosan visszafizetett nekem mindent, amit érette tettem». A Regnum plébánosa nagy betegségéről így nyilatkozott: «Sok

betegnél voltam már, sokakat — köztük igen szentéletűeket is — láttam szenvedni és meghalni, de Kánter prelátnak viselkedése egyikéhez sem hasonlítható. Láttam rajta éppen betegsége alatt, hogy rendkívüli béke tölti be lelkét; ez nem természetes dolog, hanem a jó Isten természet-

fölötti adománya volt. Amikor 19-én délután 4 órakor nála voltam, már nagyon szenvedett. Csuklás és hányási ingerek is növelték a sebei okozta fájdalmakat. Kérdésekre, nem kíván-e még valamiről intézkedni, azt felelte: minden rendben van. Este 9-kor a keze már jég hideg. Arc kifejezése a szenvedés, a gyermekded jószág, a jó Isten utáni vágyódás és bűnbánat csodálatos vegyülete volt. Állandóan magánál volt, arcáról leolvastam, hogy gondolkodik és imádkozik. Többször erős rohamai voltak, de megint csak megkönnyebült. Éjfélkor lélekzete igen megnehezült. Valamit mondott, de nem lehetett érteni. Ekkor föladtam neki az abszolutiót és az apostoli áldást. Hogy ez volt az óhaja, egy intéséből meggyőződtem róla. Utána teljesen megnyugodott. Az arcán a jó Istenutáni szerető vágy s az örökkévalóság biztató reménye csillogott.

Az Örökimádás-templom belseje.

A roham még kétszer megisméltődött. A harmadik 1/23 óraker kezdődött és 3 óraker a halállal végződött.

A halálos ágyat mély meghatottsággal állották körül, itt érezte mindenki, hogy «drágalátos az Úr előtt az ő szentjeinek halála». ¹ Még a kálvinista ápolónő is meghatva beszélt róla: ez igazán szent ember volt. Hasonlóan nyilatkozott az izraelita doktorkisasszony: igazán sajnálom ezt a jó öreg urat; nemes, jószívű pap volt; nekem mondotta, hogy még szeretne kimenni az emberek közé és megmondani nekik, hogy ne egymást marják és gyűlöljék, hanem a jó Istent közösen szeretve, keressék a boldogságot; de sajnos, nem hallgatnának reám.

Betegsége alatt mindig fáradt, összetört volt, de amikor az Úr Jézust hozta el hozzája a Regnum plebánosa, akkor mindig friss és boldog volt. Ilyenkor fellobogott szívében az eucharisztikus tűz, amely az utolsó órában is csodálatosképen ott égett arcvonásain. Az utolsó órában olyan friss volt, hogy nem is várták épen akkor a halál beálltát. Teljesen öntudattal hallgatta a haldoklók imáját, boldog volt, amikor hallotta a «proficisceret» ² és alig végződött el az ima, engedelmeskedett a lelke: elsietett föl a magasba. A földön egy nemes papi szív megszűnt dobogni, az égben egy szent pap lelke kezdett el örök glóriát dalolni.

Reggel a szanatórium souterrainjében láttam kiterítve. Olyan volt, mint aki fáradságos munka után jólesően megpihen. Arcán nem volt semmi visszataszító. Szinte megszépülten, megdicsőülten feküdt a hordágyon. — A lelkekért végzett munkájával szerezte baját és viselte úgyszólván egész életén át, míg isteni Mesteréhez hasonlóan áldozata nem lett buzgóságának. — A halott arca arról beszélt, hogy jó harcot fejezett be, dicsőséges győzelemmel.

Még 20-án reggel 7 óraker requiem volt érte az Örökimádás-templomban. A mélyen sujtott Oltáregyesület a haláleset alkalmából a következő gyászjelentést adta ki:

«A Budapesti Országos Központi Oltáregyesület fájdalomtól megtört szívvel és Isten szent akaratában való megnyugvással jelenti, hogy szeretve tisztelt Igazgatója, méltóságos és főtisztelendő Kánter Károly, pápai prelátus, esztergomi kanonok, a főszékesegyház plebánosa és a Központi Oltáregyesület országos igazgatója, életének 68-ik, áldozárságának 45-ik évében és az Eucharisztikus Úr Jézus szolgálatában — mint Oltáregyesületi igazgató — eltöltött 27 évi áldásos működés után példás türelemmel viselt súlyos szenvedés és a haldoklók szentségeinek ájtatos felvétele után f. évi november hó 20-án, reggel 3 óraker nemes lelkét visszaadta Teremtőjének. A megboldogultnak hült teteme utolsó kívánsága szerint f. hó 22-én, d. e. fél 11 óraker ünnepélyes gyászmisével

¹ Zsolt. 115, 15.

² Indulj el, készülj az útra, utazz el keresztény lélek!

kapcsolatban, az Üllői-uti Örökimádás-templomban fog beszenteltetni és onnét a farkasréti temetőben a boldog feltámadásig nyugalomra helyezettetni. Az örök világosság fényeskedjék neki! Nyugodjék békében!»

Kánter Károly káplánjának megírta: «Úgy kívánok eltemettetni, mint egy kedves anya az Örökimádás-zárdából». Ennek megfelelően még nov. 20-án este 8 órakor áthozták lezárt, de üveglappal ellátott koporsóban a szanatóriumból az Oltáregyesület házába. A nagy halottat az Örökimádás lelkésze szenteltvízzel, a szerzetesnők pedig égő gyertyával fogadták és az oltáregyesületi kápolnában ravatalozták fel. A váratlan meglepetésként bekövetkezett halál híre csakhamar bejárta a várost és valóságos búcsujárás volt 21-én a megboldogult koporsójához. Nemcsak érte imádkoztak sokan, de olyanok is voltak, kik benne a szentet tisztelve, közbenjárásért könyörögtek földi maradványai mellett s úgy látszik, nem is sikertelenül. — A litánia után a koporsót levitték a templomba, ahol a szentélyben felállított ravatalra helyezték. 22-én reggel 6 órától szüntelen requiemek voltak a megboldogultnak lelkeért. A misézők között voltak dr. Hanauer A. István váci és dr. Glattfelder Gyula csanádi püspökök is. Fél 11 órakor kezdődött a gyászmise, amelyet dr. Mészáros János vikárius pontifikált, ugyanő végezte a beszentelést is a templomban. Az Örökimádás-templomot a hivek — a jó lelkipásztor szerető nyája — zsúfolásig megtöltötték. Az evangélium után dr. Glattfelder Gyula csanádi püspök lépett a szószékre és hatalmas szónoki erővel fejtegette a megboldogultnak érdemeit. Kánter Károly halálakor az égből mintha jönne a szózat: Euge serve bone et fidelis... Örülj, jöjj, hű szolgám! Aki annyiszor dicsérte az Istent s magától mindig elhárított minden dicséretet, most már nem tiltakozhat az ellen, hogy őt dicsérve, tetteiről megemlékezzünk. Hirdeti dicsőségét az Örökimádás-temploma. Ő igazán elmondhatná magáról, hogy zelus domus tuae comedit me, mert mindig azon volt, hogy Isten temploma az ő dicsőségéhez méltó legyen. Ezért gyűjtötte maga köré a buzgó lelkeket, mert ő országszerte minden templom ügyét szíven viselte. Az Örökimádás-temploma pedig kiváltképen hirdeti ennek a buzgó papi léleknek kietartó, türelmes energiáját, amellyel csatasorba tudta állítani a hívőknek ezreit. Az Úr házának dicsőségéért való buzgólkodás emésztette őt meg és ez az ő halhatatlan dicsősége. — De nemcsak kőből akart templomot építeni, nemcsak selyemből készült ajándékot kívánt szétosztani országszerte, hanem ő lelkekből is akart templomot építeni a Mindenhatónak. Lelkeket akart és tudott is felszabadítani és az ég felé irányítani. Mert az ő lelke főleg emelkedni tudott, igazán buzgó papi lélek volt. Beszélhetnének erről lelki gyermekei. Igazi karizmája volt a lelkek vezetéséhez és átalakításához. Ezeknek a lelkeknek imája és hálája tegyen tanu-

ságot mellette és kísérje őt az örökkévalóságba. — A lelkekért végzett munka nem merítette ki buzgóságát, ott volt ő, ahol fájdalmat enyhíteni, adakozni kellett. Buzgósága elvezette a nyomor tanyáira, ahol adakozással, szóval, cselekedettel való jótékonyssággal lehet csak a lelkeket csillapítani. A szentek gyülekezetében, az igazak társaságában fog bizonyosságot tenni az a sok jó cselekedet, amelyet ezer és ezer lélekkel gyakorolt, hogy az igazi papi buzgóság az élet bajának is orvosa. Hisszük, hogy az örök élet dicsőségét elérte. Az örök élet fénye ragyogjon neki és áldása szüntelen áradjon reánk. Igérjük neki, hogy szellemét ápolni fogjuk: a papok, akiknek példát adott, a hivek, akiket fölemelt és velük együtt az egész ország. — A gyászmise után a beszentelés szertartása következett. A szertartást még meghatóbbá tette a királyi várkapolna énekkarának lélekemelő szép éneke. Az absolutio után a farkasréti temetőbe vitték a megboldogultnak holttestét, ahová az esztergomi káptalan képviselőjében megjelent dr. Robitsek prelátuson kívül több pap és számos hívő elkísérte a megboldogult rokonaival együtt. Megható volt, mint állották körül és mint rogytak térdre többen égő fájdalommal szívükben a «jó pásztor» lelki gyermekei, lelki atyjuk sírjánál. Dr. Robitsek még egyszer beszentelte a koporsót és imát mondott a megboldogult lelki üdvéért és a fáradt test leszállott a sírba pihenni! a boldog feltámadásig. Szívünket érte minden zuhanás, amelyet a sárga hantok koppanása kellett a fekete koporsón. De nemsokáig tartott. Mindig-kevesebb zaj és végül előttünk állt az új sírhalom az egyszerű fakereszttel. Itt nyugszik Kánter Károly.

Mennél távolabb esünk a temetéstől, annál inkább megelevenedik közöttünk az ő képe s az Istennek szentelt dicső papi élete. Ott térdel előttünk az Örökimádás padjaiban, ott halljuk őt e kedves templomának márvány szószékén, amint oltja, vési a szívekbe az Eucharisztia szeretetét, példájával és lángoló lelke tűzével. Látjuk őt a kongresszuson, az eucharisztikus körmeneten és hisszük, hogy él, ő még mindig a mienk. És nem csalódunk. *Nekünk adott ő mindent, egészségét, minden energiáját s holta után pedig: az Úr Jézus szolgálatának legszebb, legideálisabb példáját.* Az igazságos Bíró — hisszük — gazdag mértékkel mért jó és hű szolgájának s így nekünk nem marad más hátra, mint Kánter Károly példájának buzgó követése.

Végrendelete értelmében halála napján 200 K-át kellett kiosztani a szegényeknek; pénz nem maradt utána, mindössze a berendezése, mindent jótékony célokra hagyott. Az Oltáregyesületnek 10.000 K-t hagyott és az oltáregyesületi lelkeszi irodának juttatta eucharisztikus

könyvtárát is. Mindennél értékesebb azonban az a végrendelet, amit mindegyikünk számára életével írt meg: *Az Eucharisziát mindenekfölött szeressétek!*
Dr. Mátrai Gyula.

Kánter Károly jelleme.

A katolikus egyház a jellemnevelés iskolája: szentségei nagy egyéniségeket, igazi embertípusokat nevelnek. Három szentségnél az egyház még külön is hangsúlyozza, hogy karaktereket akar nyújtani: a keresztség, bérálás és egyházi rend szentségéről azt tanítja, hogy ezeket csak egyszer lehet fölvenni, mert ezek eltörölhetetlen jegyet: «charaktert» nyomnak az ember lelkébe. Ha igaz Goethe német költő mondása, hogy legnagyobb szerencse mi földi lényt érhet: a nagy egyéniség, úgy háromszorosan szerencsés, ki egyéniségét hittel, reménnyel, szeretettel e három szentség forrásából merítheti, de igazán szerencsés akkor, ha azt lényileg meríti is.

Ember előtt állunk, kit e nagy szerencse ért. Kiben nem veszett kárba Isten kegyelme, ki olyan volt, mint az első zsoltár ama boldog férfija, ki Isten törvényét forgatta szeme előtt éjjel-nappal s azért olyanná is lett, mint a fa, mely a zsoltáros szavai szerint ott áll a folyó partján, leveleit le nem hullatja és gyümölcsét meghozza minden időben. Normafája volt ő a Duna partján sok igazságra és boldog életre törekvő embernek, kiket soha el nem hulló leveleivel, miket hozzájuk írt, remélni megtanított és jó példájának üde, hamvas fiatal gyümölcsével erősített. Az a nagy kegyelem, amit e három jellemadó szentségben Isten neki adott, örök elmélkedésének tárgya volt, azokba beledolgozta magát és azoknak értelmét Krisztust követő életével adta meg.

A keresztség szentségében nyert eltörölhetetlen jegyből származtak elsősorban is az ő eltörölhetetlen érdemei.

Az emberi lélek természeténél fogva keresztény, mondja Tertullian. A dolog megfordítva is áll: a keresztény nem más, mint a hangsúlyozott, a kiemelt, a megváltott, a javított kiadású ember. Az embersége-sebb, a magát megemberelő ember. Ki e szóra, ember, térdre hull, mert Krisztus jut eszébe. Ha van valaki, ki emberi mivoltunkat nagyra-becsülte, csodálni, szeretni tudta, az Kánter Károly volt. Krisztus kedvéért szerette a világot, ezt a földgolyót, ezt az édes hazát, a Regnum Christianumot, a Regnum Marianumot, örülve az emberi életnek, mit a Tábor-hegy magasáról Krisztus az Istenember fényénél jobban látott, értékelt és megízlelt. Szent Péterrel mondhatta: jó nekünk itt lenni. Szerette az életet s az életért szerette az oltárt, mely igaz hitet, több életet,

több kedélyt, több gráciát, bájt és több örömet, több boldogságot hoz a világnak. Azért megelégedett is volt, mert célját ismerte és bámulta, és céljánál szebbet, dicsőbbet, emberiebbet nem igen gondolhatott: Istennel együtt lenni, neki hajlékokat, a hajlékokban asztalokat, oltárokat építeni az élet testvéri lakomájára. Az Egyház hú gyermeke, ki mindig a kereszttel állott, figyelve Mestere parancsára. Gyermekek voltak és kedvesen naiv mindig növekedésre, fejlődésre, több életre kész. A célban biztos volt és okos, attól el nem tért, azzal elégedett volt s azzal szemben úgy állt, mint a nagykorú férfiú. De e célra való törekvésben fejlődésre hajlandó és arra vágyó gyermek volt, a gyermek szent türelmetlenségével és elégedetlenségével. Amennyire csodálta az embert nagyszerű rendeltetésében, épúgy nem volt megelégedve az emberrel a cél felé való futásában.

A bérmálás hitet erősítő, jellemadó ereje látszik meg abban a bátorságban, mellyel az emberiség ügyeért türelmetlenül síkra száll. Épen-séggel nincs elragadtatva a világ folyásától. Reformokat sürget, de tudja, hogy azt magánál kell kezdenie. Erkölcsbíró, szigorú erkölcsbíró, szeme mindenütt ott van, mindenütt kiáll a gátra, sok embernek mondta meg nyílt porondon, még többnek négy szem közt a hibáját nem szépített, hanem kertelés nélkül egyenesen beszélt. Célzásokkal nem élt, mert tudta, hogy nem értik vagy félreértik, vagy nagyon is megértik s ez utóbbi esetben makacsabbá teszi ellenfeleit. A machinációkat nem szerette, az emberrel mint emberrel és nem mint kísérleti nyúllal bánt. Nyílt sisakkal harcolt; és az eucharisztikus Kánter Károly mindig tiszta bort öntött a pohárba, a legtisztább bort, Jézus véré, az őszinte szeretetet. A tülekedés állati ösztöneit nem ismerte, ő a lelkekért küzdött kétségbeesetten, s azokat kereste a közélet harcaiban is. Tudta, hogy Krisztus apostolának mindenkire el kell mennie és mindenkivel szóba kell állania. Nem gyalázkodott, hanem javított és önzetlen idealizmusával elleneit elismerésre kényszerítette. A harc az én elemem, mondogatta, de a szeretet szabályai szerint harcolt, s a harccal éltetni tudott. Tisztelte ellenfeleit és lovagiasan elismerte, ha valamiben helyes álláspontot vagy módszert képviseltek. Okosan látta a célt és bátran törekedett utána. Kandiság, kíváncsiság, terefere, hírhordás távol állt tőle, bensőséges tartalmas ember volt. Pedig magamagával volt leginkább elégedetlen; az önmagábatekintés, a felelősségérzet, a legkisebb dolgokra kiterjedő lelkiismeretesség megláttatta véle hibáit és bátran szállt ki arra a tengerre, amit lelkiismeretvizsgálásnak neveznek. Sokszor éjjel dolgozott, akkor aludt, amikor ráért. A sokszor virrasztó Kánter Károly munkája éjszakai szentségimádás volt. Az éjszaka fenséges perceiben lett ő nagystílű emberré, ki ha tenni kellett, lelkesedve ment jobb hite meg-

győződése után s azt soha el nem árulta; se hizelgés, se fenyegetés meg nem hódította; ment előre, nem amerre mindnyájan mentek, hanem amerre menni kell.

A hitvalló Kánter Károly, ki remélni tudott, az egyházi rend eltörölhetetlen jegyét viselte magán. És ez a jellemadó szentség szeretni tanította őt mindenekfölött. Mérséklettel és igazságos lélekkel küzdött szeretetért. Az Oltáriszentséggel együtt élt, az Eucharisztia volt az ő világszemlélete. Mindent az Oltáriszentségre vonatkoztatott, érezte, hogy a kenyéralakban köztünk levő Istenember a mi féltett kincsünk, az emberiség bajának orvosa. Itt van a világ üdvössége, egészsége. A komprimált élet, mit magunkhoz kell vennünk, imában, elmélkedésben, jó barátságban, önfeláldozó szeretetben föl kell dolgoznunk, ki kell bontanunk. Itt van a politikai és társadalmi helyzet kulcsa, a kórházak és börtönök retesze, a boldog családi szentélynek megnyílása, az agyvelőnek gyújtó lámpája, a szívek felpattanó ajtaja. Faj, nem, kor, állás, rang, osztály nincs előtte, csak testvériség van, szolgáló szeretet, közös teherviselés, kölcsönös kiszolgálás, a munka szeretetében kiérdemelt édes kenyér, a mi kenyérünk. Ez tette Kánter Károlyt is igazán emberré. Szemeit edzette meg az Oltáriszentség; jó szeme, jó meglátása volt. Mondhatta szent Pállal: élek, de már nem én, Krisztus él énbennem. Gondolatvilága az Oltáriszentség gondolatvilága volt, olvasmányai út-leírások; szenvedélyes utazó volt, ha nem utazhatott, legalább ily könyveket olvasott. Az ő lüktető vére sarkalta erre a földrajzi világszemléletre: csak menni, menni, amint Krisztus mondta: menjetek, tanítsatok. Ő mindig megy, mindig úton van; igazi misszionárius. Zarándok az élet útján. Jézussal zarándokol és körüljár, jót tévén. Hű képe Krisztus Egyházának: örök céljától el nem tér, de mindent áthasonít, magába vesz, mindenkivel a maga nyelvén beszél. A XX. század vérbeli embere ő. Bámulja a kor technikai vívmányait, a levél már nem elég gyors neki, telefonál, sürgönyöz; kitűnő rendezőtalentum, újságírónak bevált volna; tud nemcsak foglalkoztatni, de föl is fedezni embereket. Prohászktát ő hívta meg először és sok embernek ő nyújtott módot, hogy istenadta tehetségét gyümölcsöztesse. Az ő neve minden új akciónak legjobb propagandája. Országos gyóntató, országos tanácsadó, nála találkoznak, nála ismerik meg egymást az emberek. Az ő kedves otthona igazi Bethánia; jó háziúr, igazi gavallér, a művész és a költő ő róla örökítené meg a kedves vendégszerető magyar pap típusát. Finom izlése van, kitűnő meglátásai, esztétikai érzéke; fiatalkorában festőnek készült, különösen szép arcokat mintázott, míg végre Krisztus arcát találta meg, hogy azt önnön lelkében mintázza. Ép testben ép lélek; testgyakorlat, életrend megedzi idegeit, őt munkaasztala van iratok tömegével telve;

okosan él, sétál, pihen, elmegy kirakatokat nézni, a jó márkájú bor és illatos szivar époly kedvtelése, mint védőszentjének, Borromei szent Károlynak a billiárd. A virágok legjobb barátai és templomát, lakását velük díszíti. A finomat, a választékosat kereste mindenben, vagy mint ő mondta: a magas színvonalat. S mint jó pap holtig tanult. Hogy egy akadémikus beszédet valamely bizottságban vagy ünnepélyen megtarthasson, külön könyveket vásárolt. Családja Németországból szakadt ide, az alaposágra való törekvést magával hozta. Jussát nem engedte magyar ember szokása szerint. Élete, mint panaszkodott, a reá bízott intézmények jogvédelmében őrlődött fel. De boldog volt, hogy megpróbáltatások érték, ez acélozta meg jellemét és a folytonos talponlevés és éber őrködés fiatalos ruganyosságot adott kedélyének. Nemcsak vén ember nem volt, de még öreg ember sem lett volna soha belőle. Életkedvét mutatja, hogy most akart nyelveket tanulni, bár azokat olvasva értette. Telve volt életkedvvel, új célkitűzésekkel és nemes elhatározásokkal. A társadalmi kérdés áldozatkész megoldásában a magáét megtenni: ez volt szive vágya és utolsó nagy gondolata. Ez az eucharisztikus embernek, ez a lelkipásztornak, ez a jó papnak gondolata volt. Ezzel a szeretettől lobogó szívvel távozott el tőlünk Isten rendeléséből és ezt a szívet hagyta nekünk örökbe, hogy az mindenkor irányítónk és vizsgálatásunk legyen.

Olyan ő, mint nyugat nagy városainak szentséget őrző középkori gót dómjai, melyeknek tornyát nem tudták befejezni. De így is csodálatosak, és nagyszerűek, és silhouettejük a nagy világvárosok elmaradhatatlan karakterét adja meg. Ilyen Káner Károly élete. Félbemaradottan is, karaktert ad egy szép legendás korszaknak, az ő kedves városának és tanítványai hálás szívének.

Dr. Makay Lajos.

Az Eucharisztia apostola.

Káner Károly a szó legteltesebb és legnemesebb értelmében az volt. Apostoli lélek, kit egy szent szenvedély egészen elfoglalt, s ki annak minden erejét és tehetségét föntartás nélkül szolgálatába állította. Az Eucharisztia szeretetében olvadt föl lelke, abból merítette minden inspirációját, s hogy minél több szívben oltárt emelhetett Neki, abban találta legnagyobb dicsőségét.

Szent Pál szava, hogy «Ő benne élünk-mozgunk és vagyunk», szemellátható módon valósult meg az eucharisztikus és oltáregyleti igazgatóban. Szinte nem volt más gondolata, mint a szentségi Jézus dicsősége és imádása. Köznapot ünneppé tenni Ő érette, mindennapi

vagy rendkívüli eseményben az Ő reá való vonatkozást fölfedezni, a hívők és közömbösek figyelmét Ő benne összpontosítani, valóságos ezermesteri ügyességgel tudott. A szerény kis oltáregyletből lett nagy országos szervezet, mely a legszélesebb rétegekre hatást tudott gyakorolni, mert élt és pihenés nélkül forrt benne oly eucharisztikus lélek, mint Kánteré, ki nemcsak elméleti igazságként vallotta az Oltáriszentséget az egyházi élet központjának, hanem ezer utat és módot is talált, hogy a hívő nép lelkében e gondolat szüntelen hangoztatásával ezt a belátást lángoló buzgalommá varázsolja. Ugyanígy az örökimádási templom eszméjének megvalósítására nemcsak kileste a legkedvezőbb alkalmat, hanem oly szívós következetességgel, mely csak az apostoli lelkek tulajdonsága, kicsikarta szép szóval vagy gyengéd erőszakkal, kéréssel, és rábeszéléssel, imádsággal csak úgy, mint fáradságot nem ismerő utánjárással az eszközöket, melyek Budapest egyik legideálisabb kegyeleti művének megvalósítását lehetővé tették.

A szentségi Üdvözítő ezt a szent szerelmet azután gazdagon jutalmazta benne. Az örömnök kimeríthetetlen forrása lett hív apostola számára. Látni és hallani kellett Kánter Károlyt, hogy az ember megértse mennyi nagy gondolat s mély érzés árad a tabernakulumból. Az ő szava nem volt «zengő réz vagy pengő cimbalom», hanem a köztünk élő Krisztus megmutatása, csodálatos jóságának feltárása, s azért a legkövetlenebb és legmélyebb papi hatás, amely csak képzelhető. Ő bárcsak minél többen megtanulnák az elköltözött eucharisztikus nagy paptól, hogy a tömegek áldásos megmozgatására nem annyira könyvtárak és szenvedélyek labirintusában, mint inkább az öröklámpa homályos fényénél, a tabernákulum misztikumában kell inspirációt meríteni. Aki az oltár elfátyolozott tanítómesterével és királyával tud bizalmas szót váltani s Tőle indítást nyerni, az képes lesz százezreket meggyőzni s vezetni emberhez és Istenhez méltó útra. Ennek a szerény papnak sok titkos óriási sikere ebből a mélységből tört elő.

A világ szeme elől elrejtőző nagy lelki hatásokhoz méltóképp sorakozik a külső siker is. Nemcsak arról az ezernyi ezer templomról szöveg, melyek díszé az oltáregyleti gárdának áldozatkészsége mellett Kánter Károly eucharisztikus lángbuzgalmát dicséri, melynek semmisen volt drága vagy nehéz, csakhogy Krisztus dicsősége külsőleg is ragyogjon, hanem inkább arra az eucharisztikus seregre kívánok rámutatni, mely igazgatója egyetlen buzdító szavára kész volt minden jó ügyért dolgozni és küzdeni. Hálátlanság volna le nem szögezni a tényt, hogy amikor Budapesten a keresztény társadalmi mozgalom még ismeretlen valami volt, s hitünknek a közéletben való megvallása csak gúnyos megjegyzéseket váltott ki, az Oltáregyletben Kánter Károly nevelte és

bátorította a lelkes tanítványok ezreit, hogy Krisztust ne csak szeressék s képét ne csak szívükben hordozzák, hanem szent ügyéért nyíltan is síkra szálljanak. S az apostoli szózatoknak megvolt a sikerük és amikor a katolikus élet különböző közéleti manifesztációinál az eucharisztikus gárda bátran és tömött sorokban felvonult, akkor a világ meglepetve eszmélt rá, hogy a katolikus elveknek nemcsak az égben, hanem itt a földön is van közvéleményük, tehát erejük. Ezt egy eucharisztikus papi lélek nagy Krisztus-szeretete érte el, s ez volt Kánter Károly legboldogtöbb öröme, de egyúttal el nem muló dicsősége.

A virágok, melyeket sírjára ültetnek, elhervadnak, a kő, melybe nevét vésik, elporlad, talán összeomlanak az épületek is, melyeket szent eszméknek emelt — de a szeretet, melynek szárnyain a Mesterhez emelkedett s magával ragadott ezreket, az Apostol szerint soha el nem mulik s ennek dicsfényében élvezni már bizonyára a választottak zavartalan boldogságát az ő Urának közelében, kit a kenyér színében oly nagy odaadással szolgált s ki most megmutatja neki színről-színre az Ő nagyságát és jóságát, melynél méltóbb célja egy nagy ember és pap élete áldozatának nem lehet.

Dr. Glattfelder Gyula,
csanádi püspök.

Lelkipásztori vonások Kánter Károly életéből.

Részint közvetlen tapasztalatok, részint a boldogult prelátusnak az Úr szőlőjében munkatársaitól tett nyilatkozatok alapján a következő jellemvonások tűnnek föl előttem, midőn Kánter Károlyról, mint lelkipásztorról emlékezem.

Amint magánéletét, úgy lelkipásztori tevékenységét is az Eucharistia lángoló szeretete hatotta át.

Az Oltáriszentség apostola volt. Egész élete hitünk e legmélyebb titka, legdrágább kincse körül forgott, erre irányult. Nemcsak halni tudott volna érte, hanem életének minden pillanata ennek volt szentelve. Több mint négy évtizedes papi működésével is azt hirdette, amit szóval vallott: «Életünk, boldogságunk, nemzeti nagylétünk az Eucharistiától függ».

Lehetetlen meghatottság nélkül gondolni arra a gyöngéd jámborságra, mellyel a szentmisét bemutatta s mely általában összes liturgikus ténykedéseit jellemezte.

Hitből élt s a hit lelke kiült nála arcára, minden vonására, akkor is, midőn egy-egy szentséget kiszolgáltatót, imádkozott vagy prédikált; akkor

is, midőn az élet hétköznapi dolgait végezte, járt-kelt vagy látszólag közömbös dolgokról beszélt.

A templomot kimondhatatlanul szerette. A saját templomát jegyesül tekintette. Mindent elkövetett, hogy az istentiszteletek minél fényesebbek legyenek. Nem egyszer valóságos küzdelmet folytatott, csak hogy templomát minél pazarabb egyházi felszereléshez juttassa.

A pap főkötelességének saját tőkéletesítését ismerte, melyhez legbiztosabb út gyanánt a hívek pasztorálását jelölte meg.

Szenvedélyes lelkipásztor volt, ki legfontosabb teendőinek a gyónatást és prédikálást ismerte.

Kora reggeltől a délelőtti órákig a gyónatószéke volt. Más időben is, különösen szombaton délután, ott volt található. Gyónóit egyénileg kezelte s szinte kifogyhatatlan volt a türelem, melyet rájuk fordított.

Ugyanez a türelem, ugyanez a kimeríthetetlennek látszó jószág volt sajátja nemcsak a hívek lelki ügyeinek intézésében, hanem általában egyéb ügyes-bajos dolgaiknak, nevezetesen anyagi érdekeiknek felkarolásában is. Viszont hívei oly nagy bizalommal voltak iránta, hogy még a távolban is utána mentek s irányításaihoz alkalmazkodtak. Pedig tanácsadásaiban félretett minden emberi tekintetet. Bármely rangban vagy sorsban álló embertársával szemben egyedül a lélek üdvössége lebegett szeme előtt.

Plébániabeli híveit személyesen törekedett megismerni s azon volt, hogy egyéni és családi körülményeikkel is tisztában legyen. E célból plébániai törzskönyvet is vezetett. Utcánként, házanként látogatta meg híveit, leült s elbeszélgetett a legszegényebb, a legigénytelenebb hívével is. Ha bajuk, panaszuk vagy keserűségük volt, különös figyelemmel hallgatta meg és segített, ahogy csak tudott.

A szegények mellett a betegetek tüntette ki fokozott gondossággal. Ha beteghez hívták, lázasan is elsietett. Nagyon szeretett a kórházakba járni és sok jót művelt itt a szenvedők lelki és testi javára.

Mivel a keresztény családban az egészséges társadalmi élet legfőbb biztosítékát látta, éber figyelemmel azon volt, hogy a családi élet rendezését, ahol annak szüksége fennforogni látszott, tőle telhetőleg előmozdítsa. Jellemző, hogy az Oltáregyesületen kívül, melyet legjobban szeretett s mely szívéhez forrt, leginkább a szegények istápolására hivatott Szent-Vince-Egyesületben s a rendezetlen családi élet megszüntetésén fáradozó Régiszi Szent-Ferenc-Egyesületben fejtett ki fáradhatatlan tevékenységet.

Aki egyszer hallotta Kántor Károlyt prédikálni, sohasem fogja elfelejteni azt a lelkesedést, mellyel az Isten igéjét hirdette. Rendesen csuromvíz volt szónoklata végén. Olyanok beszélnek, akik éveken át hall-

gatták, hogy nem volt beszédje, mely valamikép nem jutott vonatkozásba az Eucharistiával. Nagy hallgatósága úgy szerette, hogy elment utána a legmesszebbre eső templomba is. Ő pedig nem mulasztott el egyetlen alkalmat sem az evangélium hirdetésére. Rengeteg munkát birt más téren is, de ez a munkabírása Üdvöztőnk tanításának hirdetésében volt a legszembetűnőbb. Mintha másért se küldte volna Krisztus, mint az ő evangéliumának hirdetésére.

Több mint két évtizeden keresztül nagy szeretettel és nem kisebb sikerrel látta el hitoktatói tisztét. Ebben a minőségben is mély hatással volt azokra, kiket a keresztény hit és erkölcs igazságainak megismerésére és gyakorlati követésére ránevelt. Egy polgári iskolai tanítónő évek hosszú sora után meghatottan beszélt egyik előadásáról, melyet mint képzőintézeti hittanár az isteni gondviselésről tartott. Van katechetikai tárgyú irodalmi dolgozata is. 1891-ben jelent meg: «Van-e szükség és miért a kereskedelmi akadémiákban is hitoktatásra» c. tanulmánya.

Már mint káplán is, majd 1898 óta mint plébános sokat foglalkozott a konvertiták tanításával. Hetenként egy-két napot teljesen ennek szentelt. Hónapokig, sőt esztendőig is foglalkozott velük s csak akkor bocsátotta őket a keresztvíz alá, ha nem volt kétsége, hogy méltók az anyaszentegyházba való felvételre.

A deák-pasztoráció s általában az ifjúság vallás erkölcsi érdekeinek felkarolása lelkipásztori gondoskodásának állandóan visszatérő tárgya volt. Ezért foglalkozott sokat a Regnum Marianum s a budai Rakoczianum ügyeivel.

A tanoncok és munkások sorsa is összeforrt minden jóért lelkesülő szívével. Ezen a téren is sokat dolgozott. A sajtóban «A munkáskérdés és az iparosinasokról való gondoskodás» (1892) címen szólt a dologhoz.

Izig-vérig katolikus lelkülete az Istenanyja kultuszának s a Szentanya iránt tartozó engedelmességnek ápolásában is megnyilatkozott. Így mindent elkövetett, hogy a Bakács-kápolnát¹ sűrűn látogatott búcsujáró helyé tegye.² Valahányszor alkalom kínálkozott, nemcsak felébresztette a kath. közönségben a Szentanya iránti mélységes hódolatot, hanem méltóvá is akarta tenni Magyarországot ősi hagyományához. 1907-ben ő indította meg nálunk azt a mozgalmat, melynek célja volt, hogy X. Pius pápának az 1908. év november 18-ára eső ötvenévi áldozópapi jubileuma alkalmából országszerte egyházi ruhákat és egyéb kellékeket s péterfilléreket gyűjtsön, hogy ezeket a Szentatyanak jubileumi ajándéku felajánlja.

¹ Az esztergomi Bazilikában.

² A jelen évben is megtartották a kápolnában a megboldogult szellemében a kongreganistazarándoklatot.

Buzgón ápolta az egyház fõlszentelt szolgálai, sõt leendõ szolgálai, a kispapok irányában is a testületi szellemet. A szolidaritás elve vezérelte paplársai iránt. Nem kereste a különbséget a világi és szerzetespap között, hanem megtalálta a clerus egységét abban a lelki kötelékben, mely minden papot kölcsönös tiszteletre és szeretetre, a szükségben kölcsönös segítségre is kötelez kartársaival szemben.

Tizenhét évig volt Budapesten plébános s ezen idõ alatt tizenhat évig egy és ugyanaz a káplánja volt. A homlokegyenest ellenkező temperamentum és a sok nézeteltérés dacára mégis alig volt köztük konfliktus és ha volt, mindig õszinte és nyílt módon nyert egymás közt megoldást.

Jószívü ember volt. Soha koldus tõle alamizsna nélkül el nem ment és Budapesten szegény ember létére egy szükös viszonyok közt élõ családot teljes koszttal látott el.

Úr volt a szó nemes értelmében, szerette asztalánál a vendéget. De a vendéglátás nem cél, hanem csak eszköz volt nála valamely vallási vagy charitativ ügy megbeszélésére vagy elõsegítésére.

Szívvel-lélekkel részt vett minden társadalmi, egyesületi mozgalomban, mely a kath. hitélet, az erkölcsi újjászületés, a nemzeti érzés erõsítését tüzte ki céljául. 1894 óta ereje legjavát s ideje túlnyomó részét az Oltáregyesületeknek, nevezetesen a budapesti központi Oltáregyesületnek szentelte. De ezenkívül még számos más egyesületben elnökölt vagy mûködött. A kath. körök ügyét is magáévá tette. Egyik önállóan megjelent tanulmánya: «A budapesti kath. kör célja és társadalmi jelentõsége» (1889). Ismételten hangsúlyozta, hogy minden papnak legalább egy-két egyesület munkájában kell tevékenyen közremûködnie. A székesfõváros törvényhatóságának üléseirõl, bizottsági tárgyalásairól nem maradt el, bármily fáradt és kimerült volt egyéb kötelességeinek teljesítése miatt. Lelkipásztori tisztebõl folyó feladatának ismerte, hogy a politikai életben is színt valljon. A kimondottan keresztény politika híve volt elméletben és gyakorlatban egyaránt. S amilyen erõsen egyházas szellemû volt minden megnyilatkozásában, olyan keményen magyar, nemzeti érzés hevítette egész egyéniségét.

Elveihez szigorúan ragaszkodott, azok mellett tántoríthatatlanul kitartott. A tekintélyt a legteljesebb mértékben tisztelte, de meggyõzõdését határozott alakban megmondotta a legmagasabb helyen is. Voltak emiatt kisebb-nagyobb kellemetlenségei. Félreértésektõl, neheztelesektõl nem volt megkímélve. De ellenfelei is kénytelenek voltak elismerni, hogy ez az ember a legszentebb eszmék diadaláért küzd s hogy magánérdeket nem ismer. Páratlan õnzetlensége elõtt mindenkinek tisztelettel kellett meghajolnia.

Nem a legkisebb dicséret a boldogult prelátusról, hogy sohasem akart más is lenni, mint csak lelkipásztor. Negyvennégy évig volt az Úr szolgálója s ezen idő alatt mindig és kizárólag a hiveké volt. És ez volt az ő legfőbb öröme, legfőbb boldogsága!

A lelkipásztorkodás terén véghezvitt szebbnél-szebb művei között a legnagyobb tett mégis az ő *élete* volt. Úgy járt körünkben, úgy élt köztünk, mint Isten szíve szerint való pap, mint Krisztus követé, mint a Jó Pásztor remekbe készült mása.

A XVII. században egy kiváló plébánosról ezt a jellemzést adja életirója: *idea parochorum, sacerdotum norma, Christianorum exemplar*. Kánter Károlyról is elmondhatjuk, hogy ideális lelkipásztor, példás pap, mintaszerű keresztény volt.

Neve felejthetetlen marad a székesfővárosi pasztoráció történetében, emléke pedig kitörölhetetlen hiveinek és paptársainak szívében!

Nyugodjék Krisztusban, kiért élt és dolgozott!

Dr. Breyer István.

Kánter Károly jótékonyága.

Majdnem azt irtam címnek Kánter prelátus-kanonok jótékonyága, hiszen miből is adott volna, mikor templomszegénye volt kanonoksága előtt? Otthon ugyan hozzá volt szokva gyermekkorától a tisztességes polgári vagyonhoz, de belvárosi káplánsága, majd budavári plébánoskodása idején igen szerény jövedelemmel kellett megelégednie. Munkája, foglalkozása sok és sokféle volt, de tiszteletbeliek, sőt olyanok, amelyekre ráfizetett. És mégis volt pénze, adománya a szegények részére. Az ő elve az volt, adjatok s adatik nektek s mivel úgyse becsülte semmire a vagyont, nem esett nehezére megválni tőle; könnyen, szívesen adakozott. Elsősorban az Úr szentélyének méltó feldiszfítésére, aztán a szívéhez forrott, erkölcsi nyomort, bűnt megszüntető egyesületek céljaira; szegényebb sorsú rokonairól se feledkezett meg és mégis jutott az ismeretlen szükölködőknek. Megint rosszul mondom, csak a mások előtt ismeretlen szükölködőknek, mert ő ismerte és szerette az ő szegényeit. Kevés olyan pap van ma Budapesten, talán egy sincs, aki a nyomort annyiszor, oly résztvevő, jóakaró szeretettel felkereste volna, mint ő. Mintha csak reggeltől estig szegények látogatásában merült volna ki több évtizedes pesti működése, annyira ismerte a szegényügyi viszonyokat, de magukat a szegényeket is. Menjen, kérem, mondotta, ehhez a jó építőmesterhez,

adja át neki nevében ezt az ötven koronát, igen sajnálom szegényt régóta jól ismerem, sokszor voltam nála, de most nem tudok már mind-egyikhez elmenni. Ezt az összeget annak az öreg, nyolcvanéves remegős kezű bácsinak vigye el, a multkor ugyan egy kávéházi asztalnál láttam ülni, de Istenem, talán csak fiatalágára emlékezett vissza, mikor ott merengett kopottas ruhájában egy pohár víz mellett. Látogassa meg helyettem, nagyon kérem, azt a derék iparost, tudja, ott az Óriás-utcában, mondja meg neki, ha legközelebb Pestre jövök, okvetlen felkeresem, most csak ezt a pár koronát küldöm s kívánok neki béketűrést s imádkozom érte, hogy nehéz helyzetét Isten akaratán megnyugodva viselje. Ne feledkezzék meg, kérem, arról a szegény félig vak asszonyról a Nap-utcában; volt-e, kérem, a Csáklya-utcában annál az öreg munkaképtelen varrónőnél? Mikor munkától agyonhajszolva kénytelen volt szegénységítő tevékenységének egy-egy kis töredékét rámruházni, így kényszerűségből engedett csak betekinteni nemes lelkének eme féltve őrzött rejtékébe. Mert ő valósággal lelke mélyén őrizte a szegényeket, mint legdrágább kincseit. Sohasem az alamizna nagysága szerint értékelte a jócselekedetet, sem a szegénynek érdemes vagy érdemtelen volta szerint, hanem egyesegyedül Krisztusnak akart szolgálni az ő szegényeiben szeme előtt tartván szüntelen az evangélium szavait: «Bizony, bizony mondom nektek, amit egynek tesztek ezek közül, — nekem teszitek». Kánter prelátnak valóban Krisztus Urunkat látta a szegényekben, azért tudott velük oly nyájas, gyengéd és türelmes lenni. Nem is lehet másként a keresztény jótékonyságot egész életen keresztül oly változatlan hűséggel, kitartással és szeretettel gyakorolni, csak ha belőle minden földi szempontot kikapcsolunk.

Ezzel a lelkülettel mindig tudta a jótékonyságot gyakorolni még akkor is, ha anyagi ereje nem volt, ami elég gyakran megtörtént, mivel a pénz igen hamar kipárolgott a zsebéből. Szokása volt ilyenkor szegényeit gazdagabb családokhoz irányítani, vagy oly papi ismerőseihez, akiknél a jó szív mellett anyagi képességet is sejtett. Egyszer aztán valaki szemére hányta, hogy minek küldözi hozzá a szegényeit, mire igen szerényen és nyugodtan azt felelte, «hogy ön is adjon neki alamiznául, ha mást nem tud, legalább pár szives, résztvevő szót s így enyhítse nyomorúságának terhét». Máskor meg egyszerűen maga vette sorba ismerőseit s kéregetett a szegényei számára. Viszont oly nagy tiszteletnek örvendett, hogy a módosabb keresztény hívők és családok minden habozás nélkül igen nagy összegeket bíztak kezeire kiosztás céljából. A boldogult Esterházy Miklós herceg úgyszólván minden budapesti vagy országos jellegű jótékonyságot az ő közvetítésével gyakorolta.

Alamizsnálkodó tevékenységét bevitte azokba az egyesületekbe is,

amelyek vezetése alatt állottak. Az Oltáregyesület hölgyeinek tartott havi beszédein sokszor megemlékezett a szegény Úr Jézusról szólva az Úr Jézus szegényeiről, s az irgalmas felebaráti szeretet gyakorlására buzdította a hölgyeket s a szerzetesnőket; a Régiszi Szent-Ferenc-Egyesületben is igen sokszor adatott a szegény házasulandók részére természetben vagy pénzben adományokat; a házassághoz szükséges ügyiratok beszerzését teljesen ingyen végeztette, úgy hogy volt esztendő, mikor e célra 20—25 ezer koronát is összegyűjtött. A Pauli Szent Vince-konferenciákon meg kizárólag a szegénysegélyezésben fáradozott munkatársaival. Kétfetenként, sőt hetenként is összejöttek a várbeli plébánián a tagok, rendszeren pénteken délután, az Úr Jézus szenvedésének és szeretetének örök emléknepjén, megbeszélték a segélyforrások keresésének, az adományok kiosztásának módozatait. Barkóczy Sándor bárónak, eme sziklakeményiségű, következetes hitvallónak az volt a felfogása, hogy a Szent-Vince-Társaság tagjai csak oly alamizsnát osszanak ki, amelyet önmaguk gyűjtöttek, vagy még inkább, amelyet a sajátjukból adtak össze. Kánter az ő mély alázatosságában szívesen vállalkozott a közvetítő, vagy ha úgy tetszik, a kihordó szerepére is, mivel — úgymond — ha mások alamizsnáját osztjuk szét, akkor is van alkalmunk az irgalmasság lelki cselekedeteit gyakorolnunk. Ily áldásos működés után csak természetesnek tűnik fel vagyona felett való végső rendelkezése. Tulajdonképen érték nem maradt más hátra utána, mint butorai és egyéb felszerelése. Ő maga is csak «nétáni készpénz»-ről tesz említést, miután ismerte önmagát, hogy nem szokott pénze lenni, pedig nagyon szép jövedelme volt kanonok korában. Hagyatékot csak összes holmijai eladásából remél. Első rendelkezése, hogy négyszáz szentmisét mondjanak érte, a második, hogy a temetése napján a szegényeknek alamizsnát adjanak. Tulajdonképen az egész maradék vagyonát a szegényeknek hagyta. Szegény tanulókra, a budapesti tanoncvédőegyesületnek, az esztergomi, kémendi, bényi szegényeknek, a szegény elaggott papoknak és szegény rokonainak.

Végrendeletéből látni, hogy semmi emberi kötelék nem irányította vagyona elosztásánál; embernek senkinek, semmivel nem tartozott; jóbarátait, rokonait Isten oltalmába ajánlva, nyugodtan mehetett az örök Biró elé, leszámolni a rábizott anyagi javakról, amelyeknek hűséges sáfára volt és erősen hisszük, hogy jutalmát immár bőségesen elvette, mivel lába volt a sántának, szeme a vaknak, atyja minden szegénynek igaz és hű szolgálja Jézus Krisztusnak.

Dr. Saly László.

Kánter Károly, a katolicizmus társadalmi apostola.

Az Oltáregyesület feledhetetlen emlékü, szelid lelkü igazgatója valóban a legtipikusabb inkarnációja volt az Oltáregyesületi Vezérkönyvben idézett apostol azon szavainak: «Élek, de már nem én magam, hanem Krisztus él bennem».

«Mindenre képes vagyok abban, aki engem erősít.»

A főséges Üdvözítőnkől, az Oltáriszentségből merített ez az erő vezette minden lépését, akár az oltár körül szoros értelemben *papi funkciót* teljesített, akár pedig a *profán életben* volt kénytelen mozogni.

Ettől a profán élettől valamelyest mintha félt volna, talán ez jutott kifejezésre abban a szelid főhajtásban, amellyel hívei között itt Budapesten mindig oly mély alázattal haladt, szinte észre sem akarván venni, hogy ezek a hívek a lipótvárosi bazilikából hűségesen követték a belvárosi plébániába s nem maradtak el mellőle akkor sem, amikor, mint a Szent Jobb őre, a budai várpalota fényes helyiségeibe vonult fel.

Ezeknek a helyiségeknek fehér- és aranydíszre legméltóbb kerete volt az ő fehér lelkének és arany szívének.

Valóban kevés lelkipásztor és katolikus hívő tudta minden vonalon oly hűségesen követni Krisztus Urunknak az apostolok cselekedeteiben megrajzolt azt a főséges példaképet, amely szerint: «járt közöttünk, mindig jót cselekedvén».

Ha igaz, minthogy abban nem lehet kétség, hogy Jézus «gyönyörűségnek tartja az emberek fiaival lenni», úgy ezek a szavak a megdicsőült emlékü Kánter Károly igazgatónál leginkább voltak helyén, mert az ő szereplése minden téren valóra váltotta azt az isteni óhajt, hogy «tűzet jöttem bocsátani a földre s mit akarok mást, minthogy égjen?»¹

Kánter Károly valóban égett a Krisztus Urunktól inspirált végtelen szeretettől.

Ezt a szeretetet vitte és szolgálta egész életén át állhatatosan, hűen és törhetetlenül.

Intranszigenens katolikus volt, de abban a lelkes, nemes, szép értelemben, hogy eltelve hitének igazságától, a keresztfeszítésig kész volt azért élni és halni, de éppen a szívében lakozó lángoló szeretettől áthatva, soha mással szemben haragot vagy meg nem értést nem tanúsított.

¹ Luk. 12, 49.

Azt, hogy katolikus, mindenütt nyíltan vallotta, katolicizmusát mindenkor féltve őrizte anélkül, hogy mások hitét a legtávolabbról is támadta vagy bántotta volna.

Mintha a most hosszú időn át Budapesten időzött egyik angol emberbarát őt idézte volna, midőn az általa alapított iskolák programjában egyenesen óvást emelt a «tolerancia» oly visszasan alkalmazott kitétele ellen.

Angolunk szerint minden igaz vallásosság ugyanazt a tiszteletet (és nem toleranciát) érdemli meg, de szerinte is minden hívő lélek csak a saját vallásához fog *feltétlenül szeretettel* is ragaszkodni!

Ebből a rendíthetetlen hitből kiindulva, Kánter Károly nem szívesen látta, ha mi katolikusok kizárólag katolikus karitatív intézményeken kívül más karitatív intézményekben is részt veszünk, mert nézete szerint oly kevesen állunk a katolikus intézmények szolgálatában, hogy a vallásközi intézményekre nem maradhat erőfőlöslegünk.

Szelid lelke ennek ellenére megértelte, hogy a vallásközi szociális és karitatív intézményeknél is sokszor üdvös lehet, ha hívő katolikusok őrt állnak s a megértő nemkatolikusokkal sikerre visznek olyan jótékony intézményeket, amelyekből a támogatásra szoruló katolikusok is megfelelő életerőt meríthetnek.

Ennyi megértéssel szemben mi igaz szeretettel leszögeztük, hogy lelkünknek különös megnyugvására szolgál, az ő megalkuvást nem tűrő katolicizmusa.

Amint a méterrendszer behozatala alkalmából a hosszas számítások után irányadónak vett mértékegységet, *a métert, egy, kopástól* lehetőleg ment anyagból elkészítették és Párisban üvegbúra alatt őrzik: hasonlóképen Kánter Károly mintaszerű katolicizmusához zárandokoltunk mindannyian, akik az életben esetleg ideig-óráig megkoptunk, hogy az ő katolicizmusához mérten egészítsük ki újra a magunk hitéleti intenzitását a legfőlségesebb Oltáriszentségből kiáradó energiákkal.

Érezte mindenki, aki bármely téren Kánter Károllyal találkozott, hogy *ez a lélek nem önös célokat keres*, hanem közöttünk az édes Üdvözítő szolgálatában vándorol «azon étel erősségében, melyet az Oltáriszentségből merített egész életére egész az Isten hegyéig».¹

Ez a meggyőző erő, *a feltétlen önzetlenségnek* ez a kisugárzó gloriolája egész sajtóságos jelleget kölcsönzött Kánter Károlynak, úgy hogy társadalmi, városatyai szereplése közben lehettek esetleg ellenfelei, akik más világnézet szolgálatában álltak, *de ellenségei sohasem voltak.*

Ezek az ellenfelek is tőlünk csak irigyelhatték őt már életében is,

¹ Kir. 19, 8.

amikor oly lelkes, bátor és rettenthetetlen hitvalló volt, de talán még jobban most a halála után, mert bizonyára kénytelenek beismerni, hogy nem lehetett hiábavaló az az önmegtagadó, önzetlen katolikus élet, amelynek befejeztével annyi hűséges lélek állta körül a búcsuzó lelkipásztor ravatalát, akinek vezetése alatt nemcsak az oltáregyesületi tagok körmeneti lámpáiban gyultak ki a fényt árasztó lángocskák, hanem a nyájához tartozó összes lelkekben olthatatlan erővel lobogott és él a hármas isteni erény most már abban az értelemben, hogy aki annyi eleven *hitre* tanított, akit annyira *szerettünk*, azt — él bennünk az erős *remény* — a szebb, boldogabb túlvilágban megdicsőülve viszontláthatjuk.

Dr. Rottenbiller Fülöp.

Kánter Károly mondásaiból.

Minden mulandó itt a földön! elég ok arra, hogy azt keressük, ami állandó és a mulandót is csak az állandóhoz való viszonyban. Csak a Mennysországban van teljes boldog állandóság.

Fel kell használnunk mindent, hogy a lelkek keressék az Úr Jésust; nagy küzdelmek várnak reánk. Azért kell most a jó Isten iránti odaadást, az egyház iránti lelkesedést és az egész vonalon a bensőséges lelki életet ápolni s fokozni.

Az ország benső állapota, a hitéletet értem, jobbra fordult, de félek, hogy a kijózanodás még nem hatott a lelkek mélyéig. Ehhez még sok idő kell s talán még sok megpróbáltatás.

A sok megaláztatás bizonyára javunkra lesz, a magyar nemzet nem halhat meg, csak megtisztul.

Reményelem, hogy az Oltáregyesület is mindinkább népes lesz.

Az igazán tökéletes lélek soha nem aggódik!

Nekünk erősen meg kell győződve lennünk, hogy a mi sorsunkat a jó Isten intézi.

Nem az a fő az életben, hogy ott legyünk, ahová kívánczunk, hanem hogy ott legyünk, ahová a jó Isten bölcs intézkedése rendel minket; ez a legtökéletesebb élethivatás.

Ha az ember lélekben odafekint a Tabernaculumra, akkor mindig nyugodt lesz, hiszen nyugodt, végtelenül nyugodt Jézus az Oltáriszentségben.

Amit a jó Isten tesz, az mindig jól és bölcsen van téve és erre mi csak egyet mondhatunk: «Legyen, Úram, Szent Akaratod!» Nekünk a halál nem egyéb, mint egy kis álom, mely után, reméljük s bizunk a jó Jézusban, álmunkból boldogan feltámadunk.

EMLÉKSOROK.

Dr. Csernoch János bibornok-hercegprimás körleveléből: ¹

Kánter Károly mesterkanonok főszékesegyházi plébános... teljesen a szeretet műveinek szentelt életet élt, amelyet mindig ajánlott az élet-szentség, jámborság és lelkiszilárdság. A szegények szeretetét és a leg-felségesebb Oltáriszentség kultuszát ezek lelkében élesztette, ápolta és erősítette meg példájával. Papi életének kiváló erényei a földön köztiszteletet, az égben pedig — bízva hisszük — az örök boldogság dicsőségét szereztek meg számára.

† **Kánter Károly.**

Egy igazi lelki embertől vettünk bucsút Kánter Károly koporsójánál. Benne élt a világban, nemcsak résztvett minden mozgalomban, hanem maga kezdeményezett dolgokat, hol egyedül, hol hasonlelkű munkatársakkal, de úgy élt a világban, ahogy a lélek benne él a testben, hogy azért mégis a maga külön életét éli. Ahol megjelent, szerény alakja tiszteletet parancsolt, mindenkinek éreznie kellett, hogy az ő eszméi nem a világból valók, az ő céljai nem a világ céljai, hogy ő egy más világból jön küldetéssel.

Jellemének uralkodó vonása mélységes hite volt. Ha beszélt, tekintete nem hallgatóira szegeződött, hanem látszott rajta, hogy lelke befelé néz, tekintete a belső világra tapad. Hitének ereje volt az, ami ezeket hozzáláncolt, akik őt mint tanítványok követték, órákhosszant hallgatták prédikációit, órákhosszant vártak, míg bejuthatnak gyóntatószékébe. Egész mozgó plébániája volt, amely vele ment, bármerre prédikált, nem divatból, kíváncsiságból, hanem azért, mert hitének melegét érezték.

¹ L. 1920. VIII. sz. kl.

Ez adott szuggesztív erőt szavának. Sohasem akart mást, mint az Egyház szolgálatát, de ebben nem ismert megalkuvást. Amit a katolikus ügy érdekében jónak tartott, annak meg kellett történnie, ha bármibe került is. Akit munkatársának kiszemelt, az az ő delejkörébe esett, az nem tudott mást tenni, mint az ő irányítását követni.

Ez a mélységes lelkiség nem tette ember- vagy világkerülővé; igazi apostol, még pedig modern apostol volt. Volt érzéke a mai kor gyermekének gyengesége és a nagyvárosi élet lelki szükségéi iránt. A katolikus körtől a Regisi-Szent-Ferenc-Egyesületig mindent felkarolt, de leginkább az Oltáregyesületet. Ez felelt meg legjobban az ő imádságos lelkének; az Oltáriszentség miszteriumaiba szeretett leginkább mély hitével betekinteni és másokat bevezetni, ebben látta a katolikus világ éltető lelkét. Mérhetetlen az a sok jó, amit az Oltáregyesület által művelt.

Testartása mutatta lelkének állandó összeszedettségét. Bár lelke állandóan befelé nézett, mégis barátságos derültség látszott rajta, ami a vele való érintkezést mindig kellemessé tette. Nem volt benne soha semmi túlzott, aggodalmaskodó; lelkének állandó nyugalma azt mutatta, hogy benne az erények tökéletes összhangban vannak, érett gyümölcssei a lelki életnek. Mindnyájan érezzük, hogy egy szent ember távozott közülünk.

Vác.

Hanauer A. István
váci püspök.

Kánter lelke.

A lelket nem lehet látni, csak sejteni, érezni... Az ő lelkét azonban mintha lehetett volna látni. Láttam a lelkét nemcsak akkor, midőn fölirta, hanem láttam akkor is, midőn jóságosan nézett, bölcsen hallgatott, szerényen visszahuzódott, lelkesen tanított. Ültél-e valaha úgy fesztelenül, barátságosan közelében? Nem láttad ekkor e vidám arccal szenvedő embernek a lelkét?... Sok aggodalommal, elfogódási érzülettel ültem egyszer, többször mellette. Nem igen beszélt... Én se... És mégis minden aggodalmamra feleletet kaptam, csodásan megnyugodtam — megpihentem.

Ez a valami, mi a vele érintkezők szemében támadt, homlokára ült, lelkére szállt... ami nyugalmat, rendet, bizalmat teremtett körülötte — ez a látható láthatatlan volt az ő lelke.

«Aki eszi az én Testemet és issza az én Véremet, én bennem marad és Én őbenne»¹ mondja Jézus.

¹ János VI. 56.

Ez a megmagyarázója Kánter csodás lelkének. Hogy ő Krisztus Testéből-Véréből élt, tudjuk. De vegyük észre, hogy lelke annyira átitult a krisztusi szellemmel, hogy a benne élő Krisztus erősen sugárzott belőle. A hívő lélek a tabernakulum előtt, ha nem is beszél, megnyugszik, felvidul, megrívsül. És ez szinte láthatóvá teszi az eucharisztiai jelenléte. Ép így a Krisztussal telt Kánter közelében megnyugodtak az emberek. És ebben látható az ő lelke...

A napokban többen verődtek össze a Margit-köruti kolostor előtt s onnan lelkendezve siettek Kánter sírjához. «Mert — úgy mondogatták — az a hír járja, hogy Kánter sírján csodák történnek.»

Talán a fáradt, éhes, rongyos pestiek nyugalmat, biztatást, föl-emelést keresnek?... Lehet!... De bizonytalán sejtik, érzik, hogy a látható-élők sorából örökre elköltözöttnek lelke a megnyugtatás, a biztatás, a föl-emelés látható mezében jár a küzdők közt.

P. Zadravec István
tábori püspök.

Az Oltáregylet igazgatójáról.

Kánter Károly prelátnak nagy és szent példa mindnyájunknak. Nagy példa a papoknak, mert apostoli buzgósággal iparkodott fölépíteni a lelkekben az Úristen templomát; nagy példa a választmánynak, mert az Oltáregyletet virágzóvá tette; alatta az Oltáregylet zenitjét élte. A központi háznak, a templomnak alapításával, a fényes kiállítások rendezésével valóban halhatatlan érdemeket szerzett.

De dolgozott ő az utolsó két évtized minden katolikus intézményén. *Valami különös fény áradt ki az ő egyéniségéből. Mint lelkiatya az Úr Jézus legigazibb eszközei közül való. Lelki munkája nyomán föl-emelkedés, a szívekben belső tűz támadt. E két tevékenység a papi életét koronázó munkájának legszebb két drágaköve. Nagy volt a küzdelmekben, amelyeket a békéért vívott; nagy volt a türelemben, melyet szenvedésében tanusított. Példa ő nekünk, hogy minél buzgóbban éljünk annak a hivatásnak, amelyet számunkra kijelölt.*

Megnyugszunk az Úristen szent akaratában, mert hisszük, hogy már boldog és onnan felülről támogatni fog bennünket. Neve, emléke állandóan élni fog közöttünk.

Dr. Mészáros János.

Kánter Károly.

1909-ben találkoztunk először a királyi vár előkelő nyugalomban. Az első találkozás benyomását kissé színtelenné tette lényének szertartásos tartózkodása. Ez egyéniségének különben is egyik alaptónusa volt.

Lebilincselő kedvessége mellett első pillanatra látszott, hogy énjét a magára kényszerített alázatosság igájában tartja. Pedig ugyancsak temperamentumos volt. Ő intenzív charitatív és egyleti tevékenységet folytatott; az udvari plébánia csekély lélekszáma tetterejét nem tudta volna lekötöni, kiterjesztette hát pastoratióját az egész székesfővárosra. Eleinte csak figyeltem. A később már gyakoribb találkozásoknál mindig ott állott még a szertartásosság válaszfala közöttünk, pedig én az embert kerestem benne, az udvarias mosoly mögött a lélek tartalmát.

Erre is megjött mihamar az alkalom. Összehozott az a közösen vallott elv, hogy nem a kontemplatív hanem az aktív, harcos kereszténység idejét éljük. Pedig akkor még nem volt «kurzus» a keresztény világnézet vallása. A budai katolikus körön át kerültünk mind közelebb egymáshoz. A közös, nagy célokért való harc kovácsolt össze és a harci tűzben edződött acélossá barátságunk. Kinyílt előttem is a lélek. Először is megláttam a tántoríthatatlan mély hitet és megismerhettem a legeszményibb pap megtestesülését. Annyira megóvta a papi hivatás fenségét, hogy még a legbensőbb baráti körben se engedte befolyásolni azt az emberi gyarlóság bármiféle vonatkozásával. Ő sohase auguroskodott. A hívő még hálóköntösében is csak a lelki atyát látta benne.

Másik szembeszökő tulajdona a törhetetlen köteleességteljesítés volt. Éjjel és nappal, hőségben vagy fagyban, a hívó szó őt mindig készen találta. Akárhányszor kimerülten, fáradtan érkezett haza a külváros valamelyik távoli utcájából, ahol lelki vigaszt adott, királyi várbeli otthonába és a következő pillanatban már újból rohant, mert közben más betegség verejtékező, szenvedő lelke nézte aggódva az ajtónyílást, mikor lép be rajta az ő Kánter Károlya. Ha mindenki, akit ő kisegített, akinek nehéz órákban támasza volt és a létért való küzdelemben felemelt, ott lett volna ravatalánál, akkor látták volna a skeptikus hitetlenek, hogy egy eszményi papi lélek mennyivel jelentősebb szociális tényező a marxi örület tekintélyt romboló működésénél.

És micsoda fiatalos hév, kitartás, erély, lelkesedés lakozott benne! Lelke mindvégig megőrizte idealizmusát; a legrutabb megpróbáltatás ellenére is hitt az emberi lélek jóságában. Pedig anyagi helyzete itt nem volt valami rózsás. Csak az ő igénytelensége tudott még ebből is szegényeinek juttatni.

Agilitása holta napjáig nem hagyta el. Hányszor ült közöttünk a késő éjbe huzódó órákig fáradhatlanul dolgozva a mi nagy keresztény ügyünk szolgálatában.

Látva lelkének áldott jóságát, törhetlen jellemét, baráti hűségét, megható gyengéd figyelmének számos jeleit, sokszor áldottam a sorsot,

mely minket egy holtig tartó, benső baráti viszony mindvégig zavartalanul harmonikus egységében összeforrasztott.

Kanonoki kinevezése elvitte körünkből. Szinte lázongott lelkem ezen intézkedés miatt, de őt is bántotta nagyon, hogy nem teljesült régi vágya: a kanonoki stallum mellett is ittmaradhatni udvari plébániáján, szeretett fővárosában. Mert nagyon szerette Budapestet. Eleinte nem találta helyét a tusculanumi nyugalomban a lázas aktivitás napjai után. De később ott is megtalálta munkakörét és élvezni kezdte a későn elért anyagi függetlenség előnyeit. Sajnos, nem sokáig élvezhette. Halálos kór támadta meg, de amilyen harmónikus volt élete, oly megadással tűrt és a hit fenségében felolvadó volt elhunytá is.

Az idei katolikus nagygyűlésen találkoztunk utoljára. Ó, ha sejtettem volna, hogy utoljára tartom kezét és utólszor nézek abba a jószagos szempárba, amely, mialatt ezeket a sorokat is írom, szinte szemrehányóan néz itt reám, amiért e hasábokon a nagy nyilvánosság elé viszem aszkéta lényét.

Ez az én szerény koszorúm. Teste visszatért az ő szeretett Budájába; ott nyugszik immár a Svábhegy aljában, a lelke pedig odafenn kéri az Urat, hogy segítse hazáját ebben a rémséges világégésben, amelyben oly kiáltó szükség van ilyen szentséges életű, fenkölt szellemű papok áldásos munkájára.

Wolff Károly.

Az igazi Kánter Károly.

1. Csak akiben teljes harmónia, jól átgondolt életegység van, csak aki helyes életcél tüz maga elé, melyhez egész életén át, minden vihar közepette hűen ragaszkodik, az tud értékes életet felmutatni. Kánter Károly igazán harmónikus egyéniség, melynek kulcsa, élete minden megnyilatkozásának magyarázója: a legméltóságosabb Oltáriszentség. *Kánter privát és nyilvános élete példaképe az Oltáriszentség helyes tiszteletének és imádásának.* Nála ugyanis az Eucharisztia kultusza nem maradt pietizmus, tétlen jámborság, templomi áhitat, gyümölcstelen kegyelet, hanem mint aquinói szent Tamás szívében, úgy őbenne is égő, életet árasztó nap volt az Oltáriszentség. Lelkünk örök és utólérhetetlen modellje Krisztus, kiről azt imádkozzuk eucharisztikus szívének litániájában: Minden szívek királya és központja. Kánter ezt úgy kópiázta, hogy nála minden munkának és tevékenységnek, de elsősorban egész alanyiségének központja és királya az eucharisztikus Jézus. Lelke, mint a madár a hegyi patak kristályvizében, valósággal megfürdött az Eucharisztia kegyelmeiben. Úgy, hogy a nagy mysterium tulajdonságai azonképen verődtek ki rajta, mint a mi Urunk arcának vonásai egykoron Veronika kendőjén.

2. Egyik ilyen eucharisztikus vonás egyéniségén az a *természetes, keresetlen odaadás az Eucharisztia és az evangélium nagy ügyei iránt.* Az egykori ellenzéki budai pártpolitikusból, a városházának majdnem egyedüli katolikus pillérjéből, a Rákócziánium gondnokából, a budai

Kánter Károly.

katholikus kör elnökéből ugyanaz az eucharisztikus szellem áradt ki, mint akár az országos oltáregyesületi központ igazgatójának vagy az Örökimádás-templom, udvari kápolna, Erzsébet-apácák templomának ünnepelt és olyan sok lelki haszonnal hallgatott szónokának ajkáról. Ez a természetesség a szószéken szenvedélyességgé vált, mert vallásos érzéseinek tengere és eucharisztikus hitének mélysége s nagysága nem fért meg egynegyedórás beszédben; neki ötnegyed vagy másfélóra kellett, mely alatt a vallásos lelkesedés állandóan összes idegeit vibráltatta. Művész volt abban, hogy akárminő témát fejtegetett a szószéken, neki minden út az Eucharisztia Rómájába vezetett s mikor a legmél-

tóságosabb Oltáriszentségnél volt, érezte minden hallgató, hogy csak most van otthon; beszédeit tulajdonképpen ekkor kezdte, amikor azután egész hallgatóságát lángoló hittel és lelkesedéssel tudta odatérdeltenni a nagy Szentség hódolatteljes imádsására. Neki nem volt elég, hogy a katolikus nagygyűlések gyönyörű eucharisztikus ünnepei, az országos oltár-

egyesületi hálózat, az üllőiuti nagy örökimádás-mű az ő munkásságának eredményei, szeretete az Eucharisztia iránt elvitte a kölni, brüsszeli, madridi, máltai és eucharisztikus kongresszusokra, melyeknek fényében és pompájában látta csak méltó megünneplését az eucharisztikus Jézusnak.

3. Abban is igazi eucharisztikus vonás csillan fel Kánter egyéniségén, hogy *nagy szeretete volt az emberek, mindenki iránt*. Előkelő mágnásasszony épúgy tanácsot kért és kapott tőle, mint az egyszerű budai vagy ferencvárosi munkásasszony. A gyóntatószék és dolgozószobája voltak audienciás termei, mindegyikben órákat töltött naponta és mindegyikben ugyanazt tette: vezette a lelkeket az Eucharisziához. Minden emberben Istennek csodaalkotását tisztelte, kiről csak jót szeretett mondani. Tízszer is meggondolta éber lelkiismeretének fóruma előtt, míg elhatározta magát arra, hogy felebarátjáról valami hibát közöljön, de ekkor is gyakran elharapta a szót és más tárgyra tért. Előtte az emberek két csoportra oszlottak: kik még nem szerették Jézust s akik már megismerték és szeretik. Az elsőket az irgalmas szamaritánus jósgával karolta fel, az utóbbiakat azon előkelő lelkülettel becsülte, mely tudta értékelni azt, hogy az Úr Jézus kegyelmének szépsége csillog lelkükön. Különösen szerette és tisztelte a klérust. Hisz alig volt valakinek nálánál nagyobb és ideálisabb fogalma a papi hivatásról s annak fenéségességéről, amit a kántorbőjtök heteiben mondott prédikációi a papi hivatásról hűen tükröztek vissza. A papot nem rangja szerint mérlegelte, hanem mindegyikben Jézus apostolát látva, a legfiatalabb katekétát vagy káplánt is igazi papi közvetlenséggel és szeretettel kezelte. Káplánjai Budán és Esztergomban rajongtak érte. Prelátusságában is pap-testvér volt. Boldoggá tette, hogy ha nagy eucharisztikus ünnepeken sok fiatal pap között ott térdelhetett az Örökimádás-templom Eucharisziája előtt. Meggyőződése volt, hogy az Eucharisztia-Társulat, melynek ő volt a lelke, a jó pap meleg otthona.

Mert mindent az Oltáriszentség viszonylatában látott, becsülte olyan nagyra az Örökimádás-apácákat, kik az eucharisztikus Jézus folytonos imáadására szentelik magukat. A prelátus érkezése mindig ünnep volt házukban, de az ő lelkében is, azért kívánt, mint egy Mária-Reparatrix, az Örökimádás-templomból temetkezni.

4. Az Oltáriszentség, melynek asztala mindenkinek terítve, maga a *bőkezűség*. E pontban se hoz szégyent Kánter egyénisége az Eucharisziára. Elragadóan kedves háziúr volt vendégeivel szemben. Kedélye, elevenése távol állott a jéghideg aszkétáktól. Olyan klasszikusan tudott e téren is a Megváltó nyomában járni. Ha boldog volt, mikor az Oltáriszentség csendes imáadásában merülhetett el, hát boldog volt akkor is, mikor embertársai iránt az érdeknélküli szeretet és nagybecsülés kul-

tusztát üzhette. A templomban asszisztáló kispapokat mindig gazdagon megvendégelte. Az Örökimádás-templomban ideális lelkesedésből dolgozó hitoktatók számára ünnepet jelentett, mikor Kánter elismerésének és papi örömének kifejezésére vendégül látta őket; püspöke iránt nem lehetett volna figyelmesebb és alázatosabb, mint ahogy ilyenkor fiatal paptestvérei iránt viselkedett. Képes volt Madridból spanyol olajat magával hozni, hogy vendégeinek alkalomadtán bemutathassa a spanyol konyhát. De asztalának épen az adta meg az előkelőségét s mondhatnánk, szellemiségét, hogy nem süllyedt sohasem a jólevés és ivás alacsony nivójára, hanem mindig Kánter prelátusnak, az Eucharisztia apostolának, a katexochen lelkipásztornak asztala volt: igazi agapé, szeretetlakoma.

Kánter természetéből kiáradó bőkezűség, mely a nemes uri eleganciát épűgy élte, mint De Paul szent Vince szeretetét a szegények iránt, egyenesen nem ismert határt, mikor az Oltáriszentség és templomainak szűpítéséről volt szó. Itt csak a finomat, a szépet, a művészi akarta látni. Sajgott a szive azon tudatra, hogy sok helyen az Úr Jézus piszkos oltáron lakik, hiányos, elnyűtt ruhák kultuszában részesűl. Az Oltáregyesűletet részben azért szerette olyan kimondhatatlanul, mert nemcsak a lelkeket vezetű Jézushoz, hanem a templomok, oltárok ékesítésével és ellátásával is foglalkozik. Szeme ellátott e téren nemcsak a messi missiós terűletekre, hanem a nagy világháborű csatatereire is, ahová oltárfelszereléseket juttatott az Oltáregyesűlet révén.

5. Az Oltáriszentség cselekvű, tevűleges szelleme legjobban lűktezett Kánterben, mint *lelkipásztornban*. Hofbauer szent Kelemen a jozefinizmus jéghideg éveiben — egyideig teljes téllenségre kárhoztatva — a minoriták kolostorában levű cella ablakából, mely egyenesen a szentségi oltár felű nyilott, imádtá csendesen és órákon át az Úr Jézust; tudta, hogy a megdermedt hitűletre csak innen áradhat ki élet és felfrissűlés. Így volt Kánter a liberális kor fénykorában, mely a fűvárosi hitűlet nihilizmusa volt, a belvárosi kapellaniában. Akkor még nem működtek lelkipásztori szerzetek Budapesten, a világi klérus pedig bágyadtan szívta a liberális kor affektált felvilágosodottságát, mely minden hitre, bensűségre és lelki ségre vitriol volt. Kánter volt az első és egyedűli, kinek bátor ajka révén a hitnek meleg és lelkes szava, mint tavaszi fuvalat áradt ki a fűvárosra; ezt az érdemét, sajnos, a feledés homálya borítja. Mikor a belvárosi templomban imádtá és szerette a legműltűsűgűsobb Oltáriszentséget, megkapta lelkét a tabernakulumban elhagyott Jézus szeretettől égű szívének sűvűrgása: Gyűnyűrűségem az emberek fiai között lennem — Mit akarnék egyebet, minthogy lángra gyűjtsam a sziveket — és azért az Oltáriszentség nála gyűjtsűszűvétnek volt, melyet

szétvitt az egész országban az Oltáregyesületek, a papi Eucharisztia-Társulat és beszédei révén.

6. X. Pius pápának minden országban volt egy *eucharisztikus előfutárja*; Magyarországon Káncer Károly volt az. A katolikus szó tulajdonképen nem megszorítása a kereszténység fogalmának, hanem kiemeli a kereszténység egyik lényeges tulajdonságát: az egyetemességet. Káncer Károly ilyen értelemben és igazán katolikus volt és katolikuma az Eucharisziából táplálkozott. Egyházas érzése egészen a naivitásig ment; minő kegyelettel őrizte szalonjában elegáns mahagoni asztalkán biborvörös alapon, üvegbura alatt XIII. Leó pápa egyik patyolatfehér pilleolusát (kis sapkácska a fejen). Gyermeked lelke elmélázva a budai vár magaslatáról a pesti oldal beláthatatlan háztengere felett, nem látta a nagy palotákat és középületeket, hanem hogy hol fénylenek az örökmécsesek. Istenével intim állandó közlekedésben állott, úgy hogy közmondásossá vált a folyton imákat rebegő Káncer. Ha egy templomot kiraboltak, a hír egészen megdermesztette, úgy fájt neki a mi Urunk meggyalázása; sietett azután az Eucharisziát engesztelni. Ha istentiszteletet tartott, ha celebrált az oltárnál, lelkének és fizikumának minden fázisával szolgált Istennek. Kántert látni kellett a közgyűlések pódiumán, a szószéken, az oltárnál: mindig eucharisztikus hitének lobogó lángja égett bensejében. Csodálatosan egyesült lelkében a harcias katolikus ereje s bátorsága és a misztikus bensőség s áhitat gyengédsége.

Benne szalézi szent Ferenc lelke járt haza és hazánk utolsó félszázadának legnagyobb presbitere szállott sírba.

Dr. Tiefenthaler József.

A példás lelkiatya és jó pásztor!¹

Tanuljunk tőle szentül szenvedni és szentül meghalni. Ilyen halál szemlélésénél minden borzalmasság eltűnni látszik, hisz ez a haldokló nemes papi szív Jézus Krisztus szereteteért és dicsőségeért mindent áldozatul hozott. «Nekem nincs már akaratom» — mondotta. A jó lelkiatya, e buzgó egyházi férfiú sokkal nagyobb volt a szenvedésében, mint cselekvő életében. Őt még szenvedni kellett látni, hogy annál jobban becsüljük. Nagy, súlyos fájdalmai közepette a benső forróságtól száraz ajkainak rövid szent mondása az volt: «Jó az Isten, ó szeressék a jó Istent, csak meg tudnám értetni az egész világgal, hogy szeressék a jó Istent».

• Még a kórágyon is a lelkek megtérítésén s az egyedüli s igaz

¹ A megboldogult Káncer Károly egy lelkigyermekének — aki állandóan mellette volt utolsó betegségében — emléksorai.

katholikus anyaszentegyházba való visszavezetésében hevült az ő szépséges papi lelke. Egy vonás az ő kitűnő emelkedett lelkvilágából. Az ő emberi volta elmerült a papban. Ha beletekinthettünk lelkébe, úgy találtuk, hogy magaslatokon és derült régiókban járunk, Istenben elmerült vagy jobban mondva összetalálkoztunk a lelkünk. Operáció előtt a jó Istenbe vetett rendületlen bizalmával mondta: «Legyen meg mindenben a jó Isten szent Akarata.» Ez szinte egy végrendelkezése a hős papi lelkületének, melyet az ő lelki gyermekeinek meg kell őrizniök egy olyan példás lelkiatyától, ki hiveinek mindene volt. Ő felhasználta a hanyatlása e szakaszát, hogy körülvétethesse magát a magánnyal s benne megízlelje a béke édességét a keresztben. Az élettől fáradtan, megutálva a rosszat a világban, a jó lelkiatya megpihent Istenben, s ha így lehet magam kifejezni, már az Égnek légkörében volt? Az ő egész energiája a munkás és türelmes élete által felhasználva, nem maradt neki egyéb, mint a szelidség s aki a szószéken úgy tűnt föl, mint egy oroszlán, itt az áldozatban bárány volt. Mintha csak akaratát és lelkét kívánta volna acélozni most utóljára a rettenetes szenvedéseiben. Neki elég volt, a jó Isten mint bizalmasa s az ő isteni Mestere példájára titokban izlelte a fájdalom hevesességét és vigasztalva lett volna, vigasztalanul lenni. Távol állott minden csüggedéstől s e nagy megpróbáltatásban mindig a kath. vallásból merítette a segítséget s derült, szabad szívvel ment át minden nagy változáson. Mély csodálatial szemlélték a lelki gyermekei azt a türelmet szenvedésében és az ő csendjét a keserűségben; a jó lelkiatya fölismerte, hogy erőinek végére ért.

Szelid ajkáról soha panaszszó nem fakadt súlyos betegségében. Mivel nemes aszkéta lelke már érezte, hogy az örök élet kapuja előtt áll, fenséges lehetett az Úr Jézussal való társalgása. Naponta áldozott angyalokhoz hasonló áhitattal, s midőn egyszer a betegségéből származó tünet folytán féltő volt, hogy a Szentostya a színének a szervezetben való eloszlására lesz-e idő, összekulcsolva fölkent kezeit, fordult egy könyörgő tekintettel az Ég felé, amelyből kisugárzott a hős papi léleknek hős szeretete és ép azért annál mélységesebb aggodalma is és ki- esdekelte a valódi szentáldozást, mely az utolsó is volt életében. Utolsó napig magánál volt s a kezében levő stációs feszületet, melyet lelki gyermeke Jeruzsálemből megáldva hozott, sokszor mélységes áhitattal megcsókolva, elárulta, hogy szüntelen Istenével van egyesülve. Három óráig tartó agonia után csendesesen visszaadta nemes lelkét Teremtőjének. Utolsó sóhaját őt megértő lélek vette át! Bízunk s reméljük, hogy már a Magnificat-ot zengi lelke a boldog választottak honában!

A Központi Oltáregyesületi házból való beteglátogatási fölszerelést átvitte egy lelki gyermeke a beteg szobájába s midőn először abba belépett, megérkezvén a szenvedések hajlékába s a jó Méltóságos Úr látta, mint készítik a gondos kezek az asztalkát, melyen az Úr Jézus nyugodni fog naponta, hogy a Szentostya igénytelen színében a beteg nemes lelkét megerősítse, ekkor az ő különben igen megilletődött arca átszellemlült s örömtől sugárzott, végtelen alázatosságában és megindultságában mondta: hogy köszönjem, hogy háláljam én ezt mind meg. Mélységes alázata s lelkének azon fölötté szép tulajdonsága — mindig a másénak a javát előmozdítani — a kórágyon sem hagyta el. Fájlalta a világ ridegségét s azon lelkek közömbösségét, kik ebben az édes magyar hazánkban is nagyon meg vannak mértelyezve s mint mondá, még azok is, kiknél nagy bőség van. Ezek hálátlanok a jóságos Isten gondviselése iránt, gögősek, gyűlölködők s vakok. Úgy nyilatkozott, hogy *a közel-múlt rombolások utóhatásait még soká fogjuk érezni*; az ember azt szeretné hinni, hogy legalább a nép okult, de ebből vajmi keveset látni. Azért nem szabad tétleneknek lennünk, hanem még nagyobb buzgalommal *dolgozni s engesztelni*.

Ő edzette magát az élet nehézségeire és soha nem lankadt el, ha Isten dicsőségét előmozdíhatta, ő sohasem felejtette magában az apostolt.

Az Oltáregyletről, az Örökimádás jelen nagy hivatásáról szólva mondta: «Hány szegény kifosztott templom van most, ha hozzájuk eljutnának az egyházi szerek, mily sok öröm volna, mennyi áldás háramlana az úrnőkre, ha ezt az úrinők felfognák, akkor aligha volna nap, amidőn ne dolgoznának a szegény templomok javára.»

Az Oltáregyesület háza, temploma főgyönyörűsége volt s amelyeknek igazi atyja s gondozója volt, ezek mindig szeretetének kedvenc tárgyát képezték. Sok titkos ima szállott föl alázatos lelkéből az eucharisztikus Jézushoz érdekükben. S a jó Méltóságos Úr az ő fáradhatatlan buzgalomával, most már hatalmas közbenjáróvá vált s marad őrzőangyala az Üllői-út 75—77-nek.

Milyen élet volt az övé! Telítve jócselekedetekkel! Milyen épületes volt a betegsége! Milyen szent a halála! Vigasztalásról is gondoskodott lelki gyermekei számára, mikor ezt mondotta: «Jó lelkekre, szerető szivekre nincsen elválás, csak fizikai, a lelkek együtt maradnak s még

szilárdabban, mint itt e földön, a valóságban mily egész közelünkben lehet az elköltözött lélek! Így csak a jó Isten tud kárpótolni!»

Örködjön az ő szelleme onnan az örök hazából az ő templomán s e két házon, hogy bennük csakis kizárólag az ő nyomdokaiban haladhasson mindenki s igaz eucharisztikus szellemben élhessen s működhessen minden lélek ott. Adja meg nekünk lelki gyermekeinek az egykoroni találkozás örömeinek nagy kegyelmét a Mindenható Úr Isten!

Ave anima immortalis!

H. Sz.

Kánter Károly

az Eucharistiának volt apostola. Közelében igazán otthon érezte magát. Megállás nélkül dolgozott — az ő szíve telefonközpont-hoz volt hasonló, melybe ezer és ezer szív kapcsolódott és ezek állandóan lefoglalták őt, a segíteni mindig kész lelkiatyát — de óriási munkája mellett mégis talált időt, hogy a szentély csendjében hódoljon az oltáron trónoló Ura előtt. Várplebános korában legbiztosabban — a sekrestyében lehetett őt megtalálni. Az ő lelke állandóan a szentélyt járta, nem mint «bejáró», hanem mint «bennlakó». Azért is volt mindig táborhegyi örömmel, derüvel telve, bár életének útja különben nem volt paradicsomi út, hanem inkább keresztút, amelyen egynémely szűrő tövis hevert. De a lelke mindig a Táborhegy énekével volt telve: Jó nekünk itt lenni! Ezt az éneket és azt a fényt hozta ő azok közé, kikkel érintkezett. S ez volt épen a lelkekre gyakorolt tüneményes hatásának titka: mindenki úgy érezte, hogy a vele való érintkezés gazdagabbá tette. A krisztusi szeretet, mellyel a Szeretet szentségében lelkét csordultig eltöltötte, átáradt a vele érintkező lelkekbe is!...

Csak az Eucharistia nevelhet apostolokat, lelkeket hódító apostolokat! Kánter Károly az volt. Az Eucharistia nevelte őt is.

Dr. Babura László

Kánter Károly preláтусkanonok, főszékesegyházi plébános utolsó éveiről.¹

Alig öt éve, hogy személyesen megismertem Kánter Károly preláтусkanonok, főszékesegyházi plébánost. Nagy szerencsének, a jó Isten kegyelmének tartom, hogy több éven át közvetlen-közletről érintkezhettem vele; káplánja voltam.

Bizonyára sokan fognak róla avatott tollal, ihletett ecsettel megemlékezni; az ő jellemképéhez egy-egy mozaikkal én is hozzá akarok járulni.

¹ A megboldogult esztergomi káplánjától.

Mint ember: jószívű úr volt. Úr a szó nemes értelmében. Mint pap alter Christus; abban az értelemben, amelyben az egyház a papról, mint Krisztus képmásáról szokott szólni. Sokszor mondjuk, hogy a szentek életrajzíról azon hibába esnek, hogy csupa dicshimnuszokat zenegenek róluk, — emberi oldalukról sohase mutatják be, — hogyan küzdöttek, azaz esetleg hibáztak, s aztán hogyan emelkedtek a tökéletesség fokára. Úgy érzem, hogy ha ez hiba, akkor én is beleesem, mert a boldogult Kánter K. pr.-kanonokról csak jót, szépet lehet mondani.

Sokszor említette, hogy nem szívesen jött Esztergomba, mert lelkipásztori szívével Budapesthez nőtt. 33 évig működött a fővárosban. Budapest hitéletének fölkelésében az úttörők között az első volt. Százakat térített meg. Ezreknek volt lelkiatyja, a szegények nagy tömegének pártfogója. Nagyon sokan vannak ma előkelő vezető állásokban egyháziak és világiak, akik neki köszönhetik előhaladásukat. 25 évig volt az Orsz. Közp. Oltáregylet igazgatója. Neki köszönheti az Örökimádás temploma és zárdája létezését. Itt fejtette ki az Eucharisztia iránt áldásos, lelki gyümölcsöket termő működését. Ebben a nagy munkában majdnem összeroppant fizikai ereje.

Esztergomba pihenni jött, de mégse nyugodott. A főszékesegyház kanonok-plébánosa lett; első dolga volt hivatott megismerni. Hogy ezt elérje, házról-házra járva meglátogatta őket.

Bár Esztergom megbecsülte a nagylelkű főpapot, de ő mégis csak a fővárosé maradt szívében. Odafűzte az Oltáregyesület, az a számtalan levél; ezernyi kérelem, melyekkel hozzáfordultak lelki és anyagi ügyekben.

Egyidőben komoly szándéka volt elhagyni Esztergomot és ismét visszamenni egy alkalmas, jól pasztorálható budai plébániára. Betegsége akadályozta meg benne.

Papi élete nagy vonásokban megállapított napirendben folyt le. Reggel 5 órakor kelt. A félórás elmélkedést nem mulasztotta el, pontosan végezte az adorációs órákat. Prédikációira úgy készült, hogy több könyvet olvasott át a beszéd tárgyáról, elmélkedett fölötte s így birtokában volt az anyagnak; maga a szentbeszéd inkább rögtönzés volt. Nagyobb alkalmakkor szentbeszédeit hazafias gondolatokkal és érzésekkel fűszerezte.

Bár külsőleg a legtökéletesebb összhangban látszott lenni személyisége, de a közvetlen figyelő észrevehette, hogy belsejében nagy harcok vívnak győzelmet. Alaptermészete heves, ingerlékeny volt, erősen reagáló a benyomásokra, de Isten iránt való szeretete és a bűn szenvedélyes gyűlölete a lelki egyensúlyt mindig fenntartotta benne. Olyan férfiú volt, aki ifjúkori idealizmusát megőrizte utolsó pillanatig.

Nem volt politikus, diplomatikus elintézésekhöz nem fordult; apostoli egyszerűséggel, férfias bátorsággal, sokszor körültekintő gyöngédséggel adta elő észrevételeit, különösen, ha korholni kellett valakit.

Papi erényeit talán sokan fogják nálam hivatottabbak leírni, de leginkább kitűnt eleven hite, a legm. Oltáriszentség iránt alázatossága, szívtisztasága, adakozó jószívúsége által.

De ezen erényekre nem természete, hanem erős akarata nevelte. Szigorú egyházas felfogású főpap, de a bűnösökkel szemben a legmegértőbb atya volt.

Mindenki számíthatott rá, mint barátjára, aki csak jóindulatú hívő ember volt. Előnyökért senkit cserben nem hagyott. Elveihez szigorúan ragaszkodott, szinte a szentek makacsságával, de kész volt évtizedeken át tartott nézeteit is megváltoztatni, ha ellenkezőjéről alapos érvekkel meggyőzték.

Hires volt vendégszeretetéről. Sokszor figyelmeztetett, hogy szegény átutazó papokat meghívhatunk asztalához. Osztály- és rangkülönbség nélkül sokakat látott vendégül uri asztalánál. Kedélyes társalgó volt, előékeny, gyengéd a legegyszerűbb emberekhez is. Szerette a tréfát, ha nem volt sikamlós. Általában vendégei, barátai rögtön fölismerték, hogy nála csak a legfinomabb, elegáns, keresztényi modorban lehet társalogni.

Bár szeretett protegálni, mindenkinek mindene akart lenni, de az egyháziaknál különösen nem szerette a túlságos előretörtetést. Az ilyeneket semmire sem tartotta alkalmasnak, de nem is támogatta őket.

Házában föltétlen úr volt. Bár idegen környezetet szolgált, akikhez szelid, de parancsoló volt, mégis nagyon jól érezték magukat házában. Mindenkinek urasan megszolgált a körülötte való fáradozását. Jól fizette a munkásokat, de viszont megkövetelte a hűséget. Sokszor hangsúlyozta, ha tőle egy fillért lopna el bármelyik alkalmazottja, azonnal elcsapná. Viszont ő is nagyon lelkiismeretes volt pénz dolgában. Hajszálnyira pontos volt tartozása megtérítésében, a sajátját pedig bőkezűen odaadta.

Szinte szabadulni igyekezett a nagy vagyontól, nehogy fejtörést okozzon neki a hagyatéka. El lehet mondani, hogy mindenét szétosztotta életében, mert halálakor csak pár korona készpénze maradt.

Ha keresve kutatnék, se tudnék találni utolsó öt évében semmi hibát vagy árnyat. Életemben nem találkoztam oly tökéletes szívű, embertársaival törődő, jóindulatú férfiúval, mint Káner Károly.

Mint főpap, ember és előljáró, a szent ember benyomását keltette föl bennem. Úgy is halt meg, mint egy szent, mint aki el van készülve a nagy útra, akinek nincs semmi adóssága itt a földön.

Emlékét áldani fogják hivei, rokonai, barátai és alantasai.

Legyen emléke szent mindenkinek. Adjon a jó Isten sok Kánter Károlyt egyházunknak, hazánkunk.
Loczner Gusztáv.

Kánter Károly nagy lelkét egy kolostori cella békés lehelete vonta körül, dacára annak, hogy az életnek minden mozgalmában, ha a jó Isten dicsősége s emeléséről volt szó, az ő szíve ott volt! Ő az erényesség volt, mely az igazságot prédikálta. Ennek a nagy keresztény léleknek a fájdalom mintegy hű kísérője volt munkás életének ösvényén!
H. Sz.

A jó Méltóságos úrtól való igaz nyilatkozatok, melyeket lelkigyermekének tett, ki ápolta s szóról-szóra vannak itt leírva.

Most a «via crucis» iskolájában vagyunk.

Maradjon hű a tabernakulumhoz, úgy is oly kevesen tudnak teljesen együttérezni az Úr Jézussal még a jó lelkek közül is.

Keresztteljes az élet mindenütt, de aztán nagy érdemekkel is jár, mert hát hiába, itt a földön mi sem tökéletes.

A jó Jézus áldja meg N. N. bőséges kegyelmekkel és adja, hogy egykor színről-színre láthassa s örökön örökké imádhassa Őt, kit itt a földön oly mélységesen szeret, — ez lelkiatyjának az óhaja.

Az alázatos ima elhat a legtávolabbra is. Bizony a «Geduld» most nagyon jó erény.

Imádkozunk, szenvedünk úgy-e, de bizunk a jó Istenben!

E szenvedések szépen előkészítik N. N.-nek a boldog mennyországot, ahol mindenekért bőségesen fogja a jó Jézus megjutalmazni. Jól esik, hogy N. N. érettem imádkozik, lehet-e megpróbáltatás idejében vigasztalóbb valami, mint hogy az Úr Jézus velünk van, ez a legnagyobb vigasztalása, ereje és lelkesítője a szívnek. Mivel a jó Isten akarata és megengedése nélkül semmi sem történik, bizalommal kell venni a jó Isten minden intézkedéseit.

Ime, így siet el és érkezik meg minden oly gyorsan, így van mindennel a földön. Csak a mennyországban van teljes boldog állandóság.

A jó Istent szerető lelkeknek nincs mitől félniök.

Itt a földön adja az Úr az «ő békéjét» és majd ott fönn a szép mennyországot.

Azért maradjon még itt s vigasztalja az Úr Jézust azokért, akik Őt megszorítják.

Az igazi tökéletesség egyszersmind a legnagyobb lelki megnyugvás a jó Isten végzésében.

Az Úr Jézus adjon sok lelki vigaszt s lelki erősséget jó lelkek közötti apostolkodásra, mert ez igazi lelki felemelkedés is.

N. N. mindig egyesülve van az Úr Jézussal, miért is még a halál sem lesz egyéb, mint folytatása földi egyesülésének az Úr Jézussal; a jó Isten kezében vagyunk, legyen meg a jó Isten szent akarata, ez a legjobb s legüdvösebb jelszó.

Az Úr Jézus vezesse N. N. az életszentség útjain kegyelmeivel, melyért én is buzgón imádkozom.

Ezt a két imát mondta velem utolsó napjaiban: Jézus Szentséges Szive, könyörülj rajtam! — Mindenkor segítő Szűz Mária, könyörögj érettem!

Szerette ezt a két imát is: Szűz Mária édes Szive, légy az én menedékem! — Jézusom, teljes szivemből szeretlek!

Nagyon szerette: Krisztus Lelke, szentelj meg engem stb.

Utolsó napjaiban ezt a könyvet szerette nagyon, melyet elméldéskép elvittem: Neues Handbüchlein für tägliche Besucher des Allerheiligsten vom Verfasser A. Gräfin von Hoffelize. Erre azt mondta: de egy nagyon aranyos könyv ez. (Talán ezzel szolgálatot teszünk a többi lelkigyermeknek, ha olvassák a címét.)

TARTALOM.

	Oldal
Dr. Csernoch János bibornok-hercegprimás: Kánter Károlyról	1
Dr. Mátrai Gyula: Kánter Károly élete	2
Dr. Makay Lajos udvari káplán: Kánter Károly jelleme	25
Dr. Glattfelder Gyula csanádi püspök: Az Eucharisztia apostola	28
Dr. Breyer István prelátus, min. tanácsos: Lelkipásztori vonások Kánter Károly életéből	30
Dr. Saly László p. kamarás, tanulmányi felügyelő: Kánter Károly jótekonysága	34
Dr. Rottenbiller Fülöp államtitkár: Kánter Károly, a katolicizmus társadalmi apostola	37
Kánter Károly mondásaiból	39
Emléksorok:	40—55

Dr. Csernoch János bibornok-hercegprimás körleveléből; Dr. Hanauer Á. István váci püspök: † Kánter Károly; P. Zadravecz István táborigényesület igazgatójáról; Dr. Wolff Károly, az udvari zárlati bíróság elnöke: Kánter Károly; Dr. Tiefenthaler József pazmaneumi lelkiigazgató: Az igazi Kánter Károly; H. Sz.: A példás lelkiatya és jó pásztor; Dr. Babura László p. kamarás, a Központi Papnevelő lelkiigazgatója: Kánter Károly; Loczner Gusztáv karkáplán: Kánter Károly prelátus kanonok főszékesegyházi plébános utolsó éveiről; Nyilatkozatok a megboldogulttól.

A Központi Oltáregyesület Kánter Károly életrajzának megírását tervezi. Ezen okból tisztelettel kéri a megboldogultnak lelkigyermekait és ismerőseit, hogy amennyiben Kánter Károly életéről bármiféle adattal rendelkeznek, szíveskedjenek a központi iroda címére (Budapest, IX., Üllői-út 77.) beküldeni. Nagyon hálásan vennők, ha a *megboldogulttól származó levelekből* — amelyek közül sokat bizonyára megőrzött a kegyelet — kaphatnánk. A leveleket leírás után visszaküldjük a tulajdonosának. Ezen levelek igen nagy fontosságúak volnának és az életrajzíró munkáját nagyban elősegítenék.

A Központi Oltáregyesület tervei között szerepel a megboldogult telemének a temetőből az Örökimádásban építendő sírboltba való áthozatala is, amikor azt a körülmények megengedik.